REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 11.)

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 60 — Anul LXX. Brașov, Vineri 16 (29) Martie 1907.

Jale și durere în Țara românească.

Jalea ce-a cuprins inimile fraților noștri din România în fața răscoalelor țărănești, cari au căzut peste ea ca o grea nenorocire, nu poate fi întrecută decât numai de durerea ce o simte fiecare Român, că țara sângerează din cauza mizeriei și a adâncei nemulțămiri a țăranului mult năpăstuit stors și nedreptățit.

Nu este pentru prima oară, că țăranii din România și-au luat refugiul la acest mijloc desperat al revoltei în contra arendașilor evrei și altor străini și pământeni arândași, funcționari și proprietari.

Dar se pare că de astădată răscoalele au întrecut în sălbătăcia lor pe toate cele de mai nainte. Nu mai încape îndoială că mișcarea este agrară. Țăranii cer pământ, cer să fie tractați omenește și mai cu blândețe, să nu mai fie supți și schingiuiți de lacomii arândași, cari ar vrea să tragă 3 piei de pe ei; vreau ca păsurile lor să fie judecate cu dreptate și mai vreau alte multe, căci e lung pomelnicul suferințelor bietului țăran.

Toți recunosc că motivele principale ale răscoalelor țărănești sunt a se căuta în traiul rău al țăranului, recunosc că, toți, dar toți din pătura conducătoare a țării fără deosebire de avere rang și inteligență, au păcatele lor, pentru că nu s'au îngrijit cum trebuia, și la timp, de soartea țăranului și de îmbunătățirea ei. Marilor proprietari, boeri și neboeri, le plăcea să petreacă parte mare a anului în străinătate, risipind paralele ce le primeau dela arendașii lor, pe când aceștia își exercitau acasă meseria de a despoia pe țărani, ca să se îmbogățească ei și mai ales stăpânii lor cari, ca evreul Fischer, arendau zeci și sute de moșii ca să poată aduna milioane din amara sudoare a săteanului. S'a întâmplat ceea-ce zice noul ministru de culte român într'o circulară adresată tuturor preoților și învățătorilor din comunele rurale: „A voit sfântul Dumnezeu să ne încerce ori să ne pedepsească pentru păcatele noastre, și ne-a dat să vedem ceea-ce părinții noștri nu văzură în țara noastră cea blândă.“

Și țăranii încă au păcatele lor și ei greșesc și păcătuesc, deși, desperați și amărâți în sufletul lor, se lasă a fi seduși la săvârșirea unor fapte crude, condamnabile și sângeroase. Ei cred că cu focul și cu arma se pot îndrepta relele de cari sufer, se poate îndrepta țara. Dar se înșală, căci, cum zice circulara amintită, mai curând îi pregătesc peirea „vrăjmașii țărei sunt mulți și puternici și ei atât așteaptă, să ne dujmănim noi unii cu alții, pentru ca să ne stăpânească și să ne pună pe grumaz un jug mult mai greu decât acela al suferințelor noastre de astăzi; vrăjmașii cari au venit să sufle zizanie între noi, ca să nu ne putem înțelege la nevoile noastre“. Nu-i vorbă sunt mulți și cei cari ațâță într'un fel sau altul pe țărani, dar lucrarea lor ar fi făr' de nici un efect dacă acesta n'ar fi într'adevăr așa de nemulțămit.

In aceste momente toate gândurile din țară se unesc în una și aceeași dorință, ca să fie potolite răscoalele cât mai curând, punându-se capăt devastărilor și vărsărilor de sânge. Se săvârșesc pe unde se plimbă flagelul răscoalei multe fapte criminale și anarchice din partea țăranilor, tot mai înfuriați asupra tuturor pe cari îi cred dujmanii lor de moarte. Dar faima ce se lățește despre ele le întrece totdeauna. Se răspândesc svonurile cele mai mincinoase și îngrozitoare, sunt însă în cea mai mare parte ceea-ce sunt. Încă răul n'a ajuns a fi așa de mare ca să nu fie speranță de al putea înăbuși. Trebue să se procedă însă cu grabă și energie la potolirea răscoalelor ca să nu ia proporțiuni și mai mari decât a luat până acum.

De aceea trebue să dorească tot omul binevoitor României ca stăruințele bărbaților și conducători din toate clasele și partidele, cari și-au dat mâna în fața primejdiei pentru a scăpa țara de această mare nevoe și calamitate, ca stăruințele acestor bărbați să aibă cel mai bun rezultat și cel mai deplin succes.

A fost frumos și înălțător când în fața primejdiei, de care e amenințată țara și-au dat mâna toate partidele din parlamentul român pentru salvarea ei. Fie ca după aceasta crudă și mare încercare țara să se poată bucura iarăși de liniște și să se poată ispăși păcatele din trecut, punând toți fii țărei umărul pentru a îmbunătăți soartea țăranilor prin reforme bune, folositoare și înțelepte.

Revista politică.

Sâmbăta trecută ministru-președinte *Wekerle* a fost la Viena în audiență la monarchul, unde a raportat despre rezultatul de până acuma al *conferențelor* dintre guvernul ungar și austriac *pentru pact*. După Paștile gregoriane se vor continua conferențele la Viena. Guvernul unguresc amenințase, că dacă până la Paști nu se va încheia pactul, va introduce încetul cu încetul măsurile pentru înființarea vămii la granița austriacă. Și-a schimbat însă gândul și vrea să continue acum și după Paști tratările pentru pact, fiind-că Germania s'a pus în lupta aceasta pe partea Austriei și a declarat, că dacă se va înființa teritorul vamal ungar independent, va denunța (abzice) îndată convenția veterinară și va opri exportul vitelor din Ungaria peste granița Germaniei. Față cu poziția ce-o ia Germania în această chestiune se zice că partidul independist maghiar vrea să ia poziție în dietă contra *Germaniei și a triplei alianțe.*

*

Alaltăeri se lățise la bursa din Budapesta știrea că *Wekerle* e în ajun de a'și da *demisiunea.* Știrea s'a desmințit, dar se vede că guvernul coaliției nu e culcat tocmai pe flori și că mai ales în chestiunea pactului, îl amenință în fiecare moment pericolul unei crize.

*

Toate ziarele *nemțești* vorbesc despre *răscoalele țăranilor din România.* Se înțelege, că părerile lor se deosebesc după culoarea de partid. Cele jidanofile zic că toată mișcarea e îndreptată împotriva Jidovilor, că ura confesională este care conduce pe țăranul revoltat. Foile nemțești antisemite susțin că cauza principală a turburărilor sunt chiar „Jidovii“. „Deutsche Ztg.“ zice că foile jidanofile se silesc a arunca vina asupra altora, așa de pildă asupra agitatorilor, cari au venit din Rusia, ear pe Jidovi îi înfățișază ca pe cei mai pacinici locuitori ai României. Și dacă au venit din Rusia agitatori, cine sunt aceștia? Sunt agenții „ligei jidovești“ socialiste. Trusturile evreiești au pricinuit răscoalele. Arândașii au ajuns a fi iar domni pe moșii, nu proprietarii români. Numita foaie citează un pasagiu din „memoriile Regelui Carol“, unde Regele istorisește ce a văzut într'o călătorie a sa din Moldova, curând după suirea sa pe tron. „In această călătorie“ — zice Regele Carol — „am început să înțeleg cum a putut să crească așa de puternic antipatia contra acestei rasse străine în sânul poporațiunei moldovene“.

*

Zilele acestea au fost vii dezbateri în *Duma rusească.* S'a dezbătut între altele despre desființarea tribunalelor militare de câmp. Au vorbit foarte mulți deputați și după ce nu mai aveau ce să zică s'a constatat, că mai sunt încă 60 vorbitori înscriși. Așa s'a întâmplat și în Duma trecută cu ocaziunea dezbaterei agrare.

Un deputat al cazacilor dela Don *Petrowski* a declarat între altele în Dumă, că e aproape timpul când nici un cazac nu va mai ridica *nagaica* (gârbaciul). Atunci s'au ridicat reprezentantul cazacilor din Astrahan Poljakov și alții strigând, că nu pot suferi să se ofenseze armata. Poljakow a voit să se urce pe tribună. Numai cu mare greu președintele Golovin a putut restabili ordinea.

Guvernul *Stolypin* umblă să restrângă competentele Dumei și temerea e mare, că iarăși poate isbucni un *conflict fatal al Dumei cu guvernul.* Mulți îi numără zilele de pe acuma.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

† Dionisie Făgărășianu.

Discurs rostit de d-l prof. Dr. Alexandru Bogdan *la înmormântarea mult regretatului profesor gimnasial din Brașov Dionisie Făgărășianu, Dumineca în 24 Martie st. n. în biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului.*

Jalnici ascultători!

Intr'una din zilele din urmă ale lui August din vara trecută pe drumul Făgărașului grăbia în trăsura prăfuită spre Brașov fostul meu profesor și colegul, vesel și bucuros de începutul unui nou an de muncă — Dionisie Făgărășan, după care în scurtul răstimp, de când sufletul lui a părăsit lumea aceasta cu margini strâmte, au curs deja atâtea lacrimi. Ca țăranul, care în primăvară iese la cânp, să-și înceapă cu puteri nouă munca, ce-o împlinește an de an, așa și Făgărășan se întorcea în vara aceea să facă pentru a 23-a oară începutul lucrului în schimbarea și creșterea sufletelor încredințate lui. Inaintea porții din strada Cimitirelor, când trăsura se opri înaintea locuinții lui, se întâmplă să fiu eu cel dintâi, care îl întîmpină cu un „bun sosit“ și care acuma cu inima plină de durere, cel din urmă îmi iau rămas bun dela el, nu cu o strângere de mână, ci cu cuvinte amărâte de părerea de rău, tăinuite pentru el, care nu le mai aude. Și ca totdeauna la despărțire și atunci nu m'a lăsat până nu și-a gătat vorba cu una din glumele lui cuminți și așezate.

Atunci îmi mai spuse, că el după munca de un an la școală se odihnește în satul lui de naștere mai bine decât în ori-care alt loc de pe pământ.

In acel sat Drăguș, așezat în mijlocul țării Făgărașului s'a născut Făgărășan în 3 Oct. st. v. anul 1855. Dragostea nemărgenită pentru acest locșor de câmpie își are rădăcina puternică în tradiția familiară. Părinții, tatăl lui a fost preot în Drăguș, și moșii și-au avut pământurile în acel loc și frații și surorile lui împreună cu nepoții au rămas acolo și nu-l părăsesc. De aceea, înainte de-a fi trimes în locuri străine, părinții îl, ținură lângă ei, de-l învățară singuri întâia carte. Apoi îl găsim înscris nu departe de părinți la școalele grănițărești din Vajda Recea și Viștea inferioară și la școala poporală din Sibiiu. In etate de 12 ani intră în gimnaziul de stat din Sibiiu, unde în timp de opt ani de zile își însușește pregătirea trebuincioasă pentru studiile academice, pe cari avea de gând să le facă.

Era de 20 de ani, când nesocotind lipsa de mijloace bănești îndestulitoare, plecă la Viena, unde se înscrise la universitate, la facultatea de filozofie. Dar neîmplinindu-i-se speranța de-a primi din oare care parte vre-un ajutor în bani, fu silit să părăsească orașul împărătesc și întorcându-se în Ardeal intră în seminariul teologic din Sibiiu, în orașul, unde și-a petrecut copilăria. După 3 ani de zile era teolog absolut. Urmă un an de încercări petrecut în Sibiiu pentru ajungerea dorinții ce-o avù când termină gimnaziul. In sfârșit cu ajutorul unor bărbați, cari au avut timp să-i cunoască talentele și au știut să-i prețuiască caracterul și rîvna pentru învățătură, primi din partea Conzistorului arhidiecezan unul dintre stipendiile hotărâte pentru teologii absoluți, cari ar fi dorit să-și continue studiile. Astfel văzându-și asigurat traiul, a plecat iarăși la Viena, unde a rămas 3 ani și jumătate (1879—1882) urmând cursurile profesorilor de matematică, fizică, filozofie și pedagogie. Aici a pus bazele activității sale didactice și științifice de mai târziu.

După ce se pregăti astfel temeinic pentru cariera dăscălească, fu ales în toamna anului 1884 profesor suplent la gimnaziul nostru din loc, în 1885 provizor și acum a avut ocazie să dovedească, cât de universală i-a fost cultura câștigată la universitate. Căci fiind catedrele de specialitatea lui ocupate, i-s'a dat să propună pe rând aproape toate studiile de gimnaziu și acest om fără prihană și-a împlinit datoria și între astfel de împrejurări vitrege cu desinteresul, de care este capabil numai un om de caracter unitar și consolidat, cum a fost Făgărășan. El însuși o spune cu o notă ușoară de plângere duioasă, pentru-că nu i s'a dat ocazie să pună în praxă cunoștințele mai vaste de specialitate, cu cuvintele acestea: „Numai limba elină nu mi s'a dat s'o propun, încolo toate“.

Aceasta l-a hotărât să ceară la timpul său catedra de religiune, care, după ce își câștigă dela Conzistor calificațiunea de catehet, i se și încredință în mod definitiv cu luna Sept. 1891. Și astăzi, după ce-i cunoaștem faptele și simțămintele, nu încape îndoială, că cu schimbul de studiu ce l-a făcut, gimnaziul nostru a câștigat fără să piarză. De atunci acest bărbat de-o nespusă blândețe, care n'a avut norocul unei fericiri casnice, a fost un adevărat părinte al școlarilor săi, pe cari îi creștea cu îngrijire în frica lui Dumnezeu și în iubirea deaproapelui. S'a văzut aceasta când vestea zguduitoare a morții lui a făcut să tresară de durere foștii săi elevi împrăștiați prin Cluj și Budapesta, dela cari ne-au sosit condolențe duioase, și când a făcut, ca

Adunare de protestare în Brașov.

Convocare.

Cetățenii locuitori în cercurile electorale din comitatul Brașovului se convoacă *la adunarea poporală,* ce se va ținea în Brașov *Vineri 16 (29) Martie* la oarele *2 p. m.* în sala hotelului Nru 1, cu următorul *program:*

1. Deschiderea adunării.
2. Discuțiune asupra proiectelor de lege ale guvernului, cu privire la școalele elementare.
3. Resoluțiune asupra acestei cestiuni.

Brașov, 9 (22) Martie 1907.

Vasile Voina m. p., Iuon Lengeru m. p., George B. Popp m. p., Andreiu Bârseanu m. p., Simeon Damian m. p., Dr. Vasilie Saftu m. p., Dr. G. Baiulescu m. p., Dr. N. Vecerdea m. p., N. Bogdanu m. p., George Ludu m. p., Toma Giurgiu m. p., Ioan Hamsea m. p., Zenovie Popovici m. p., Dimitrie Grecean m. p., Ioan Broșu m. p., Ioan N. Bidu m. p., Iosif Comanescu m. p., Ioan Aron m. p., Romul Verzea m. p., Ioan R. Butu m. p., Ioan Schiopu m. p., Ioan Hamsea m. p., G Navrea m. p., Ioan Nan m. p., Ilie Savu m. p., Nicol. Puiu m. p., Irodion Frateș m. p., Petru Popovici m. p., V. Sfetea m. p., I. Prișcu m. p., I. Sabadeanu m. p., Nicol. Dușoiu m. p., Teofil Roșca m. p., Ioan I. Maximilian m. p., Stefan Taus m. p.

Evenimentele din România.

Turburările agrare. — Căderea guvernului Cantacuzino. — Noul guvern liberal. — Manifestul noului guvern. — Amănunte.

Turburările agrare, cari s'au ivit la începutul săptămânei trecute în județul Botoșani din nordul Moldovei s'au întins cu iuțeala fulgerului asupra întregei Românii. La început se credea că mișcarea țăranilor din Moldova, unde, precum știm, arendașii și cârciumarii evrei sunt cu sutele, e îndreptată contra jidovimei din România, deoarece moșiile și casele acestora au căzut mai întâiu pradă furiei țărănimei române revoltate. In cete de câte 100—500 țăranii au plecat dela moșie la moșie, dela orășel la orășel, nimicind și pârjolind tot ce găsiau în drumul lor. Ca întotdeauna la astfel de ocaziuni se alăturaseră țăranilor și alți indivizi fără căpătâiu, cari folosindu-se de revolta țăranilor, își făceau mendrele furând și devastând, unde numai li-se dădea ocaziune.

In modul acesta numeroase moșii din Moldova au fost prădate, iar dintre orășele au fost devastate mai cu seamă târgușoarele Podul-Iloaiei, Burdujeni și orășelele Dorohoiu și Botoșani. In vre-o două locuri armata a fost nevoită a trage focuri asupra răsculaților, pentru a susținea ordinea și siguranța publică.

Intinzându-se tot mai mult răscoala, camera română a votat o lege, prin care guvernul fu împuternicit a concentra sub arme pe toți rezerviștii. Totodată ministrul de răsboiu a trimis în Moldova mai multe regimente.

Mișcarea pornită în Moldova s'a întins deodată și în celelalte părți ale României, în Oltenia și în Muntenia și îndeosebi în Muntenia, unde țărănimea a început să prădeze cu și mai mare furie ca în Moldova. Mai jos publicăm unele amănunte.

Din mișcarea aceasta generală a țărănimei din România se vede însă, că ea nu e îndreptată atât în contra jidovimei, ci e îndreptată în contra tuturor proprietarilor mari, prin urmare ea este o *mișcare eminamente agrară*, îndreptată în contra proprietății mari.

Ca să ne facem o închipuire despre modul împărțirii proprietății în România, reproducem în următoarele o parte a interpelațiunei făcute săptămâna trecută de d-l D. *Sturdza* în cameră în contra trusturilor*) arendășești.

Iată ce-a zis d-l Sturdza:

„Intinderea Regatului României este de 13.135,744 hect. Din aceste 13.135,744 hectare, două treimi sunt pământuri cultivabile și o treime sunt păduri, ape, nisipuri, râpi, stânci și locuri neoultivabile. Această treime are o întindere de 4 378,581 hectare. Pământurile cultivabile cuprind o întindere de 7.826,796 hectare, la care se pot adauge 93'.366 hectare vii și pruni.

„Mă voiu ocupa numai cu cele 7.826,796 hectare. *Dintre acestea, 3.153,645 hectare (40,20%) constitue proprietatea țărănească dela 1/2 de hectar până la 10 hectare și aparține la 920,000 familii, cari reprezintă 5.000,000 de suflete.* Proprietatea dela 10 la 100 hectare posedă 862 800 hectare (11,02%); iar proprietatea de peste 100 hectare în sus are o întindere cultivabilă de 3.810,351 hectare (48,69%). Din această întindere de 3 810,351 hectare, proprietate dela 100 hectare în sus, 1.516 390 hectare sunt exploatate în regie, și 2.293,961 hectare sunt arendate. Regia reprezintă 39,8% și arenzile 60,2% din 3.810.351 hectare.

»Din această întindere arendata, de 2 293,961 hectare, sunt arendate la Români 1.445,285 hectare și la străini 848.676 hectare; adecă două treimi din arendași (63%) sunt Români și o treime de (37%) sunt străini, între cari jumătate Greci, Bulgari, iar jumătate evrei. Din 436.446 hectare arendate evreilor, 189.556 hectare sunt arendate celor două trusturi evreești, din cari unul, cel mai principal, are 8,27% (1/12) din întreaga întindere a pământului arendat de proprietăți dela 100 hectare în sus și anume Mochi Fischer cu ai lui are arendate 159.000 hectare, Juster 30.000 de hectare, în total 189.000. Trustul Fischer a crescut în trei ani dela 138.423 la 159.399 hectare, adecă cu 20.976 hectare. Trustul Fischer plătia în 1903 o arendă de 2.803,116 lei. In 1905 arenda Fischer se sue la 3.441,343 lei, arenda Juster la 554.999 lei, amândouă arenzile la un loc la 3.996,342 lei. Lipsesc încă 3658 lei pentru a face suma de 4.000,000 lei. Trusturile stăpânesc la Botoșani, Dorohoiu și Iași 1/6 a întinderii cultivabile a fie-căruia din aceste județe.«

Răscoala din ce în ce mai amenințătoare a avut de urmare *retragerea guvernului conservator Cantacuzino* din fruntea afacerilor țării. Regele Carol a primit dimisiunea guvernului și *a însărcinat Duminecă cu formarea noului guvern pe d-l Dimitrie Sturdza, șeful partidului liberal.* Noul guvern s'a constituit îndată în modul următor:

D. A. Sturdza, președintele consiliului de miniștri, ministru de externe și ad interim la răsboiu.

Spiru Haret, ministru cultelor și al instrucțiunei publice.

Ioan I. C. Brătianu, ministru de interne.

Emil Costinescu, ministru de finance.

Anton Carp, ministrul agriculturei, comerciului, domeniilor și industriei.

Toma Stelian, ministrul justiției.

Vasile G. Morțun, ministrul lucrărilor publice.

Noul ministeriu *s'a prezentat Marți camerei române.* Prim-ministru D. Sturdza, arătând primejdia mare în care se află țeara, a rugat pe toți deputații să dea guvernului sprijinul ca să restabilească liniștea și să repare relele de care sufere țara. Indată au luat cuvântul d-nii Tache *Ionescu,* Ioan *Lahovari* și P. P. *Carp* asigurând guvernul că îi vor da tot spriginul în momentele grele prin care trece țara.

Noul guvern a publicat în aceiași zi *»în numele Regelui«* și un manifest către popor, care a fost răspândit în mii de exemplare prin întreaga țară.

Iată ce pune în vedere acest manifest:

„Spre a îndestula cereri drepte și legitime, M. S. Regele a încuviințat a se lua de îndată următoarele măsuri:

Să se desființeze taxa de 5 lei a legei pentru asigurarea în contra lipsei de porumb provenită din secetă.

Să se desființeze cu totul taxa Statului pe decalitru de vin, percepându-se numai aceea pentru fondul comunal.

Pentru perceperea impositului fonciar asupra proprietăței mici țărănești, venitul pământului să fie socotit intocmai ca acel al proprietăților mari.

Proprietățile Statului, precum și ale așezămintelor publice de binefacere și de cultură națională, să fie căutate în regie, sau arendate d'adreptul la țărani.

Să se ia măsurile cele mai temeinice pentru a întări băncile populare, ca ele să poată ajută pe țărani în arendări de moșii.

Măsurarea dreaptă a pământurilor date în învoeli și răfuirea cinstită a socotelilor agricole vor fi supraveghiate, pedepsindu-se cu cea mai mare asprime măsurările și răfuelile falșe.

Se va pregăti o lege pentru ușurarea învoelilor agricole.

Pământurile de cultură date în bani se vor plăti în bani. Invoelile de munci agricole vor arăta felul și câtimea acestor munci, iar plățile se vor răfui după prețurile obicinuite din timpurile când munca se face. Munca agricolă cu care se îndatorează un cap de familie nu va întrece puterea acesteia. Pentru banii dați înainte pe muncă sau pentru rămășiți de munci plătite nu se va lua o dobândă mai mare de 10 la sută pe an; dobânda nu se va schimba într'o reducere a prețurilor învoelilor. Nu se va îngădui ca în învoelile agricole să se pună sarcine „pe nume“, ci sarcinile vor trebui totdeauna să fie proporționate cu numărul de pogoane date fie-cărui locuitor în învoială.

Pe moșiile arândate țăranii vor plăti pământurile închiriate lor cu un spor de cel mult o treime peste valoarea acestor locuri după contractul de arândare.

Se va pregăti o lege pentru ca nici un arendaș sau tovărășie de arendași să nu poată ține în arendă mai mult de două moșii, coprinzând împreună o întindere de 4000 hectare, fie arendarea directă sau indirectă, sub ori-ce formă ar fi, fie prin rude, slujbași, sau persoane interpuse.

Se va pregăti o lege prin care se înființează dregătorii administrative care să reguleze și să garanteze aplicarea legilor și regulamentelor privitoare la învoelile agricole.

Se va pregăti o lege pentru înființarea casei rurale, spre a înlesni țăranilor luarea în arendă și cumpărarea de proprietăți.“

*

Iată ce ni se scrie din București cu data de eri despre întinderea ce-au luat-o revoltele țărănești:

București, 27 Martie.

In capitală circulează fel de fel de știri alarmante, cari însă în multe privințe sunt exagerate. Ca la toate evenimentele de caracterul răscoalelor țărănești, se săvârșesc din partea țărănimei îndârgite și ațâțate de oameni fără suflet, prădări și chiar crime, pentru a căror împedecare miliția trebue să purceadă cu toată asprimea, trăgând în carne vie. E trist lucrul acesta, dar datorința guvernului este de-a suprima cu toate mijloacele posibile răscoala în interesul reputațiunei statului și a ordinei și siguranței publice.

Bucureștii nu sunt în pericol, deoarece s'au luat măsuri întinse de a respinge pe răsculații cari ar voi să între în oraș. In toate forturile orașului miliția e consignată, iar noaptea să luminează din forturi cu proiectoare electrice terenul din față pe

*) Trusturile arendășești sunt asociațiuni pentru exploatarea și câștigarea pământului în folosul câtorva oameni, organisați în scop de-a se îmbogăți repede prin ruina altora.

---

din inimile celor 400 de școlari să se ridice deodată, ca voia unui singur om, dorința de a-și arăta dragostea și recunoștința față de adevăratul duhovnic al sufletelor lor plăpânde. Bănișorii dați din inimă curată de acești copii se vor întrebuința spre scopurile, pentru cari Făgărășan a luptat mai mult în calitate de administrator al fondului pentru școlarii bolnavi, care fond supt buna lui îngrijire s'a ridicat la suma de peste 9000 de coroane. Dar nu numai în timp de boală se îngrijia de școlari ca un părinte, îmi aduc aminte și se adeverește cu spusele altora, că în anii mai din urmă de sărăcie mai mare școlarii săraci, cari n'aveau cărți, intrau în odaia prietinoasă a profesorului lor, care le dădea cărțile trebuincioase din biblioteca sa ori le dădea creițari să și le cumpere. Ba se găsiau și guri flămânde, cari nu trebuiau să cerșească, pentru ca profesorul — tată, să le pună mâncare înainte ori să le dea bani, ca să-și poată cumpăra o îmbucătură. Și când da el, da ca un părinte, care nu cere îndărăpt dela fiul său, ce i-a dat, el *dăruia.*

Și așa, cum îi erau faptele față de băeți, îi erau și învățăturile. „Istorioarele morale-religioase“ din colecțiunea sa (manuscript) și exortările ce le ținea Dumineca (manuscript) cuprindeau pilde și învățături, cari înobilitau inima și voința pioșilor ascultători. Cei cari au ascultat de el, au putut învăța multe. Deci dacă se găsesc azi școlari de-ai lui cu un sistem de morală hotărâtă, rigidă, care nu iartă, este în mare parte meritul lui, iar aceasta i se poate socoti în adevăr drept merit. Și când voia să pedepsească fapta nesocotită a unui copil mai neastâmpărat, atunci sufletul lui curat nu-l îngăduia să zică vorbe de ocară, ci pedepsea cu câte-o glumă pișcătoare, care era unul dintre cele mai adevărate mijloace de creștere ale acestui pedagog excelent, care știa și'n timpul lecțiilor să-și cruțe ascultătorii prin câte-o glumă nevinovată, senină și totdeeuna potrivită cu etatea școlarilor, care deodată întineria inimile și înviora mințile grele de învățătură, îngreunate de atențiune.

Și cumpănind cu seriositate folosul, ce-l pot avea învățăturile creștinești pentru tinerime, Făgărășan priveghia, ca școlarii să-și împlinească cu ori-ce ocazie datorințele creștinești față de biserică și față de capii bisericești. După viața acestora trebuia să ne-o îndreptăm și noi pe-a noastră. Astfel dacă răposatul profesor I. Popea știa să zugrăvească în cuvinte puține și vii pe metropolitul Șaguna, Făgărășan ne făcea să-l înțelegem și să-l cunoaștem aruncând lumină asupra timpului și împrejurărilor, cari au născut și au făcut din Șaguna arhiereul mare, care e mândria neamului nostru, iar noi școlarii lui simțiam, ce ne cere profesorul și în tăcere ne închinam puterile acelorași idealuri, cari au mișcat pe prelații, zugrăviți de el. — Așa îl știu ca profesor.

Peste câți-va ani ne 'ntâlnirăm în aceleași sale ca colegi. Și trebue să-mi aduc cu recunoștință aminte de sfaturile și bunăvoința, cu care mi le da mie, care i-am fost elev. El își continua munca de dascăl al meu, când mă îmbia de nenumărate-ori să cetesc cărți, pe cari le credea folositoare și îmi indica să-mi cumpăr altele, cari m-ar fi putut interesa. Iar dacă unul dintre colegi se îndrepta către el cu o dorință ori rugare dacă îi sta în puteri i-o împlinea fără să mai aștepte multe rugăminți. Și mergea în ajutorarea colegilor săi în împlinirea datorințelor de dascăli până acolo, de jertfia din timpul liber, ce-i rămânea, numai să nu sufere mersul regulat al învățământului. Numai fiind-că nu a pierdut nici-odat din vedere interesele mai mari, ținta îndepărtată, i-se vor ierta de toată lumea și micile nedreptăți, dacă va fi fost în stare acest om să facă și nedreptate, cari isvorau însă din întregul lui sistem de înțelegere al lumii acesteia.

Făgărășan a fost însă și un bărbat de știință. El sprijinea din toate puterile literatura noastră națională abonându-se la revistele și ziarele românești, iar pentru împrospătarea și aprofundarea cunoștințelor câștigate se îngrija cumpărându-și și cetind cărțile de specialitate cele mai nouă. Și ca un adevărat crescător al sufletelor a avut un deosebit interes pentru studiile de etică, de morală. Dar el s'a îngrijit să aibă din ce învăța și alții. Astfel împreună cu colegii săi S. Moldovan și A. Bârseanu și cu iubitul său frate, Făgărășan a desfășurat o activitate didactică însemnată. A edat mai multe manuale de Geografie și de Aritmetică pentru șc. pop. și medii, a tipărit singur un manual de fizică și a păstrat în manuscript o planimetrie, pe lângă completările, ce le făcea manualelor de religie în lecțiile sale.

A tradus apoi opere de filozofie și morală și ca teolog și om de știință l-a atras și pe el ca pe atâția alții întrebarea după nexul și armoniarea legăturii între credință și știință, pe care și azi să simt îndemnați să o trateze filozofi de renume.

In revista „Școala și familia“ a tratat chestiuni de pedagogie practică și teoretică, într'un articol atinse legătura dintre școală și familie, în altul chestiuni de higiena școlară și în altul disertează despre educațiunea *estetică* a școlarului.

In „Gazeta Transilvaniei“, în numerii cari ajungeau și în mânile țăranilor, ca fiu de gospodar și ca unul, care vară de

o întindere de mai mulţi chilometri, pentru a se observa la timp o eventuală apropiere a răsculaţilor.

Ştirea că în apropierea oraşului s'ar fi dat o luptă mare cu răsculaţii, în care să fi căzut 400 morţi şi răniţi, deşi se menţine, nu e încă confirmată. Organul oficios „Voinţa Naţională“ declară că ştirea nu e „exactă“.

Din provincie au sosit următoarele ştiri, cari se confirmă şi de către cercurile oficiale: Prefectul din *Prahova* desminte ştirea, că în acest judeţ s'ar fi întâmplat tulburări. Până eri dimineaţa a fost linişte, mulţămită măsurilor ce s'au luat la timp de către autorităţi.

Situaţia în *Moldova* s'a îmbunătăţit. Afară de mici incidente, pretutindeni domneşte linişte. In cele mai multe comune şi oraşele ţăranii s'au înţeles cu arendaşii.

Din *judeţul Ilfov* se anunţă, că eri s'a dat o luptă sângeroasă la *Clijeni*. A intervenit artileria. Sunt numeroşi morţi şi răniţi. Noul prefect al Bucureştilor d-l Constantin Alimănişteanu, a visitat eri cu automobilul mai multe comune din judeţ. Deşi spiritele ţăranilor sunt agitate, prefectul s'a convins că în general domneşte linişte. In comunele Cornetul din Vale şi Buda (jud. Ilfov) au fost arestaţi primarii şi secretarii, fiindcă au pus pe picior liber pe un agitator. Colonelului Saegiu i-a succes a aresta din nou pe instigatorul refugiat.

In judeţele *Teleorman*, *Olt* şi *Vlaşca* ţăranii s'au dedat la excese. Soldaţii au fost nevoiţi să puşte. Sunt numeroşi morţi şi răniţi. In mai multe comune din aceste judeţe autorităţile s'au pus în legătură cu ţăranii răsculaţi, pentru a le asculta cererile.

S'a svonit, că soldaţii s'ar fi opus în unele locuri comandei oficerilor. Ştirea aceasta se desminte. *Soldaţii îşi fac pe deplin datoria sub ordinele comandanţilor.*

Ministrul cultelor d-l Spiru *Haret* a trimis *o circulară tuturor preoţilor şi învăţătorilor din România*. Această circulară este iscălită şi de metropoliţii şi archiereii români. Invăţătorii se provoacă a aduce la cunoştinţa ţăranilor manifestul guvernului, iar preoţii se învită a dispune tragerea clopotelor şi de-a merge în mijlocul poporului îmbrăcaţi în odăjdiile sfinte şi cu crucea în mână, spre a-l linişti.

O asemenea scrisoare a trimis şi *episcopul catolic Netzhammer* preoţilor catolici.

Cor.

*

Cunoscutul bărbat politic român d-l *Virgil Arion* publică sub titlul „*Ordine*“ un articol în ziarul „Patria“, în care arată datorinţa guvernului în situaţia actuală. Iată ce zice între altele d-l V. Arion:

Guvernul, ori care ar fi el, se află dinaintea unui imperativ categoric. El trebue să restabilească ordinea. Este dator să readucă în ţară liniştea şi *dreptatea*.

Căci nu atât în linişte, în readucerea poporului la acel automatism al supunerei la autoritate, cât mai cu seamă în dreptate, adecă în supunerea autorităţii la lege şi în ocrotirea poporului de ori-ce exploatare şi de ori-ce iniquitate, stă ordinea.

A reduce ordinea la linişte, este a reduce guvernul la Poliţie, a nu vedea decât represiunea violentă, acolo unde ar trebui să vezi lecuirea reului şi suprimarea lui în viitor.

Şi de aceea nu poate cârmui decât un guvern, care are o soluţiune a problemei, care s'a pus cu o iminenţă atât de tragică. Stadiul îndoielilor, al încercărilor a trecut. Trebue măsuri repezi şi hotărâtoare.

Dar mai presus de ori-ce, trebue ca cei cari ne vor guverna în aceste momente grele să nu uite că nu puterea partidului lor i-a adus în fruntea trebilor publice, ci calamitatea ţării. De durerile ţării, nu de interesele partidului, să se preocupe.

In împrejurările de azi, nu au libertatea de a fi oameni de mâna a doua, ci oameni întregi. Aspri cu ei înşişi, ei cari vor trebui să fie atât de aspri cu ceilalţi, să-şi pue mândria în a se învinge pe sine şi egoismul lor de partid.

Adunările poporale.

Era de prevăzut, că proiectul de lege al ministrului Apponyi, care are de ţintă maghiarisarea învăţământului în şcoalele noastre poporale, va stârni în toate părţile locuite de Români o viuă nemulţumire şi că toţi Românii se vor ridica ca un singur om, ca să protesteze în cadrele legii contra acestui proiect.

In săptămâna aceasta au avut loc iarăşi mai multe adunări de protestare şi pretutindeni se fac pregătiri de-a se convoca astfel de adunări.

Marţi s'a ţinut în **Sibiiu** o adunare imposantă, la care au luat parte vre-o 4000 de Români. In această adunare au luat cuvântul d-nii Dr. L. de *Lemenyi*, Dr. N. *Comşa* şi asesorul M. *Voileanu*. S'a votat apoi următoarea resoluţiune:

Românii din cercurile electorale Sibiiu, Cisnădia, Nocrichiu, Cristian şi Sebeş în adunarea poporală ţinută în Sibiiu în 13/26 Martie 1907, după ce au discutat starea politică de azi a patriei noastre şi în deosebi proiectele de lege ale guvernului privitoare la învăţământul elementar, au luat următoarea

Hotărâre:

1. Protestăm contra întregului sistem politic de azi, care ţinteşte numai către crearea unui stat unitar de rasă cu asimilarea şi nimicirea tuturor popoarelor nemaghiare, protestăm contra acestor zădarnice încercări, cari periclitează, fac chiar imposibilă buna înţelegere între locuitorii patriei comune şi ne împiedecă în libera noastră desvoltare culturală şi materială, la carea avem drept neprescriptibil ca popor, care de atâtea veacuri locuim pe acest pământ, pentru care atâtea jertfe am adus, atâta sânge am vărsat.

2. Protestăm mai cu samă contra proiectelor de lege ale guvernului privitoare la învăţământul elementar, pentru-că şi aceste proiecte nu au altă ţintă, decât iară numai maghiarisarea şi întru realisarea acestei idei în veci nerealisabile, face imposibilă copiilor noştri câştigarea cunoştinţelor celor mai trebuincioase pentru înaintarea lor, ca astfel să poată deveni cetăţeni folositori ai statului, protestăm contra acestor proiecte ca fii credincioşi ai bisericii noastre, a căreia autonomie bisericească şi şcolară este prin ele adânc vătămate, protestăm contra lor ca Români pentru-că este atacată limba noastră, pe carea preste toate o iubim şi protestăm în fine ca oameni pe temeiul dreptului dumnezeesc, înăscut fie-căruia, de a se cultiva fiecare după firea sa.

3. Mulţămim archiereilor noştri, mulţămim deputaţilor noştri, adevăraţilor representanţi ai poporului nostru, pentru lupta ce o poartă în contra acelor proiecte de lege, cerem dela ei şi de aici înainte lupta cea mai energică, fără nici o şovăire, aplicarea tuturor mijloacelor posibile în cadrul legii pentru a zădărnici primirea şi sancţionarea acelor stricăcioase şi nedrepte proiecte, în caz de lipsă cerem chiar ca archiereii noştri toţi să meargă la treptele tronului tălmăcind plânsoarea poporului român, de-a pururea credincios dinastiei şi patriei.

Cu inteţire aşteptăm dela conducătorii neamului nostru, dela păstorii aceluia, chemaţi ca să apere turma, încredinţată lor, să justifice cu bărbăţie neclintită încrederea de care sunt împărtăşiţi, să grijască ca turma să nu fie împrăştiată, ruptă şi sfăşiată, căci fără de turmă ce vor fi ei, cum vor sta înaintea lui Dumnezeu?!

4. Cerem introducerea imediată a votului universal direct şi secret după comune, care singur corespunde legilor divine şi dreptului firesc faţă de datorinţele pe cari cu toţii egal le îndeplinim, protestăm contra amânării, protestăm contra ori cărui feliu de restricţiuni măestrite, cari nu ar avea alt scop, decât falsificarea voinţei obşteşti.

5. Suntem cetăţeni credincioşi ai patriei noastre, aici vrem să trăim şi să murim, iubim pe toate popoarele conlocuitoare, le recunoaştem tot ce cerem pentru noi, aducem toate jertfele ce ni-se cer şi ce este de trebuinţă pentru unitatea statului acesta poliglot încă din vremea sfântului rege Ştefan, în schimb însă pretindem recunoaşterea noastră loială ca popor băştinaş şi libertatea, ba sprija chiar, ca să ne desvoltăm ca popor român egal îndreptăţit spre binele patriei comune. —

Sfârşindu-se adunarea, cei vre-o 4000 Români s'au dus în faţa reşedinţei metropolitului I. Meţianu, şi prin graiul d-lui Dr. Lemenyi i-au adus mulţumite pentru paşii energici ce i-a întreprins I. P. S. Sa împreună cu episcopii Caransebeşului şi ai Aradului întru apărarea şcoalelor noastre primejduite.

*

Duminecă s'a ţinut în **Bachnea** (comitatul Târnavei mici) o frumoasă adunare, care a votat următoarea resoluţiune:

»1) Adunarea poporală cere şi pretinde de la guvernul ţărei, — ca cu privire la nemulţumirea generală, care-şi are izvorul în mare parte într'o lege nedreaptă electorală şi conform promisiunii prea înalte a Majestăţii Sale făcute în mesagiul de tron, cu care s'a deschis dieta ţărei din anul 1906, — să aşterne parlamentului ţării cât mai în grabă proectul de lege despre sufragiul universal (dreptul de vot pentru toţi) egal, secret şi fără restricţiune, precum şi proiectul despre arondarea noauă şi pentru toate popoarele dreaptă a cercurilor electorale.

2) Adunarea poporală cere şi pretinde libertatea deplină de presă şi în materie de delict de presă judecătorii compuse din sânul acelui popor, care ceteşte şi pentru care se scriu productele presei.

3) Adunarea poporală cere şi pretinde executarea articolelor de lege XXXVIII şi XLIV din anul 1868, cu toate dispoziţiunile lor privitoare la învăţământul poporal şi la limba maternă a învăţăceilor, eară de altă parte cere şi pretinde de la ministrul de instrucţiune publică retragerea proiectului referitor la raporturile de drept a şcoalelor şi la salariile învăţătorilor de la şcoalele comunale şi confesionale.

4) Adunarea poporală îşi esprimă admiraţiunea şi veneraţiunea sa archiereilor ambelor confesiuni româneşti pentru păşirea lor energică, — o păşire deamnă făcută pentru apărarea aşezămintelor noastre culturale bisericeşti.

5) Adunarea poporală aderează întru toate şi cu toată vrednicia unui popor demn de viaţă deputaţilor naţionalişti români din dieta ţării, aproabă purtarea lor bărbătească, cu care apără drepturile popoarelor din această ţeară. Tot odată ca pe reprezentanţii adevăraţi şi demni ai poporului românesc, ai unui popor de trei milioane îi roagă să apere drepturile şcoalelor româneşti şi să împedece cu toate mijloacele ridicarea la valoare de lege a proiectului de lege cunoscut.

*

Mâne, Vineri, se ţine adunarea de protestare în ***Braşov***. La alt loc publicăm convocarea acestei adunări. *Datorinţa sfântă a Românilor din comitatul Braşovului, bărbaţi şi femei, este să ia parte în număr cât mai mare la această adunare.*

Din celelalte părţi ale patriei noastre sosesc următoarele ştiri îmbucurătoare:

In Sân-Miclăuşul român s'a ţinut în 26 l. c. o adunare poporală română, care a *protestat* în contra proiectului Apponyi şi a cerut să se respecteze drepturile şcoalelor confesionale. Episcopii şi partidul naţionalităţilor au fost rugaţi să conchieme o mare adunare de protestare a Românilor.

Comitetele parochiale din comunele *Săcădat*, *Luncşoara* (Bihor) şi *Otlaca* (Arad) au protestat contra proiectului Apponyi. Deasemenea şi sinodul parochial din *Nădlac* (com. Cianadului.) *Sinodul protopopesc al Zărandului* întrunit în 25 Martie n. în Brad s'a ocupat deasemenea cu proiectul Apponyi şi a votat o energică resoluţiune.

Adunări de protestare se vor ţinea în *Arad* Luni în 1 Aprilie n., în *Alba-Iulia* Sâmbătă în 30 Martie, iar în *Nădlac* Duminecă în 31 Martie.

Protestul Slovacilor din Turoţ. Senioratul evaghelic slovac din *Turoţ* a protestat împotriva proiectelor de lege şcolare şi a decis a trimite o reprezentaţiune către district şi către parlament. A fost vorbă să se trimeată şi o deputaţiune la Majestatea Sa, dar s'a decis în urmă să nu se mai trimeată.

Sârbii în contra proiectului Apponyi. Pe Duminecă în 31 Martie n. Sârbii din comitatul Torontal sunt convocaţi la o *adunare poporale* contra proiectului Apponyi în Becicherecul-mare. Convocatorul adunării a fost publicat în ziarul sârbesc »Zastava« şi este iscălit de numeroşi fruntaşi sârbi.

Din Duma rusească.

In şedinţa de Marţi a Dumei a început să se desbată propunerea de a se *desfiinţa curţile marţiale*, adecă judecătoriile ca în timp de războiu, pe care guvernul rusesc le-a instituit în unele comune rurale revoltate.

Oratorii din partidul cadeţilor şi cei ai stângei rostesc cuvântări aprinse pentru desfiinţare. Dep. Kosmin Karavaeff prote-

---

vară vedea pe ţăran la munca câmpului, el împarte poveţe şi învăţături cu privire la economie acelora, pe cari îi iubia pentru câtă osteneală îşi dau să scoată din scoarţa pământului pânea de toate zilele.

Dar sufletul lui nu a bătut numai între păreţii şcoalei. El a îmbrăţişat şi orizonturi mai largi. In toate manifestările noastre ca societate, la sinoade, conferenţe, şedinţele diferitelor societăţi, concerte şi teatru, Făgărăşan era totdeauna de faţă.

Şi dacă a fost cine-va, care să-şi fi iubit cu toată puterea părinţii, fraţii, rudeniile şi prietinii şi să se-fi jertfit pentru ei şi să le fi dus grija în toată clipa, acela a fost Făgărăşan, pe care dragostea de ai lui şi de pământul, unde s'a născut îl îndemnă să lasă vară de vară din hotarul Braşovului numai ca să meargă în saţul de naştere, pe care l'a iubit atât de mult. Şi cine va putea să uite, cu câtă gingăşie şi-a legat el viaţa sufletească de sufletul celor doi colegi ai săi, cari ca un adevărat simbol al „prieteniei“ în tabloul posomorât al vieţii braşovenilor păreau a fi aduşi pe o rază de soare, să-i lumineze un colţ, care să-ţi mai poată da speranţe.

Dar în inima lui a cucerit tarîmuri şi mai largi. Faţă de poporul acesta mare şi mândru al Românilor cât de mândru se simţia Făgărăşan când se ştia un fiu al mănoasei ţări a Fagăraşului, un fiu al Oltului bătrân, cel care dă ţării noastre viaţă. La vorbele lui pline de îndemnuri ni se aprindeau sufletele de dragostea de moşie, de neam şi în deosebi de acea ţărănime muncitoare cu palmele, pentru binele căruia în alte părţi oameni de frunte îşi jertfesc ca nişte apostoli tot avutul şi viaţa. Si de câte ori nu le bătea inima în ritm de bucurie prietinilor olteni, la auzul cuvintelor, cu cari Fagărăşan le chiema în minte ţinuturi şi obiceiuri din acea ţară a Făgăraşului, atât de iubită de el. Şi totuşi soartea care nu ascultă de dorinţele oamenilor, care împarte orb, ce are de împărţit cu omul, a voit, ca el să nu-şi găsiască odihna de veci în pământurile spălate de apele Oltului, ci aici între munţii, cari l-au ocrotit timp de 23 de ani, de când şi-a pus piciorul pe pământul Braşovului. Din ceasul morţii lui însă s'a sădit în inimile noastre faţă de memoria profesorului nostru datoria, pe care ar fi avut-o Oltenii, cari l-au dat. Şi pentru acest dar al lor şcoala şi biserica aceasta cu corpurile lor administrative, Delegaţiunile şi Eforia vor şti să fie mulţămitori, păstrând cu sfinţenie şi înnoind la fie-care ocazie cu mândrie amintirea de profesorul, care le-a făcut numai cinste.

In curând adie vânt de primăvară! Acum, când toate vor reînvia şi vor vieţui o viaţă nouă, s'a stins un suflet, care trebuia să mai trăiască. Pustiul iernii, care ne-a 'ngheţat pentru totdeauna pe Dionisie Fagărăşan, va trece şi pământul va răsufla cu suflet întinerit. Pe pajişti vor răsări florile, şi 'n păduri pe dealuri vor înmuguri arborii şi îşi vor creşte frunzele, din cari vor doini tânguirea de moarte după acela, pe care nu-l vor mai vedea pe aleele pustii ale Braşovului şi cu ele părăiaşul din poalele Tîmpii îşi va împreuna susăitul de durere cu al celor doi prietini, cari acum singuri şi trişti îşi vor bate gândurile asupra trecerii ca gândul a vieţii noastre şi cu ei plângem din suflet noi toţi, cari l-au cunoscut şi cari am trebuit să iubim pe cel mai blând, mai binefăcător şi mai drept om din câţi şi-au purtat viaţa în mijlocul nostru.

Odihnească 'n pace!

Icoană.

Te văd în raza sfântă-a stelii,
Cum tremuri de uşor,
Ş'aud cuvântul tău cum curge
Ca apa din isvor.

Sub fruntea ta de marmură
Icoană neînţeleasă.
Se sbate-o lume de gândiri:
Gândirea mea aleasă!

In ochii tăi frumoşi de pară
Cetesc povestea dragă
A visului, ce ne-a 'nfrăţit
Durerea 'n lumea largă.

Nu vreau, să simt, să iau puterea
Frumosului tău chip,
Că ştiu că strălucirea lui
E slovă pe nisip.

Dar las' să-ţi înţeleg durerea,
Ce 'n sufletu-ţi trăieşte,
Să stau de vorbă-o vecinicie
Cu lumea, care-l creşte.

Pluteşte-aşa mereu în zare
Icoana mea divină,
Oglindă-i fă nădejdii mele
Din raza ta senină!

V. Niţescu.

stează contra vărsărei de sânge şi cere să se intervină pe lângă preşedintele consiliului de miniştri să se telegrafieze imediat guvernatorilor generali să înceteze executarea decisiunilor Curţilor marţiale din sate, să le revisuiască pe acele cari au osândit o sumă de criminali la muncă silnică. Oratorii socialişti şi reprezentanţii muncitorilor condamnă de asemenea în termini violenţi guvernul.

Oratorii Sulguin, Krusewan, Purischevici, ai dreptei, arată necesitatea măsurilor escepţionale impuse de rescoale.

Deputatul Malakoff, advocat la Moscova şi membru al partidului cadeţilor, zice că statul nu trebue să înfiinţeze tribunale revoluţionare. Curtea marţială de la sate este o instituţie fără procedent. Oratorul este sigur că ministrul Stolypin, care vrea să înfiinţeze un stat constituţional, nu se va opune la desfiinţarea tribunalelor acestora, care condamnă pe oameni la moarte ca pe dobitoace şi care nu are nimic comun cu justiţia. Deputaţii polonezi, musulmani şi octombrişti se unesc la moţiunea cadeţilor pentru desfiinţarea Curţilor marţiale. Deputatul Bardisek descrie ororurile, la cări sunt supuşi ofiţerii din armată când sunt siliţi să devină călăi. Preotul Tikvinski atacă guvernul şi adresându-se la doi episcopi, cari sunt membrii ai Dumei, îi imploră să condamne pedeapsa cu moarte. In mijlocul unui tunet de aplause episcopul Evloghie condamnă orice asasinat, se exprimă contra pedepsei cu moarte, dar roagă Duma să condamne actele de teroare.

La oarele 6 şedinţa se ridică. Mai rămân încă 52 oratori înscrişi să vorbească în şedinţele viitoare.

Alegerea din Lugoş.

(Telegr. part. a „Gaz. Trans.")

Lugoş. 28 Martie n. — Protopopul Dr. G. *Popovici* a fost reales deputat cu 159 voturi majoritate.

Lugoş. 28 Martie. Alegerea s'a încheiat deabea după miezul nopţii. Alegătorii au votat la 3 comisiuni în cea mai perfectă ordine. Era emoţionant şi totodată impuitor să priveşti la sutele de alegători români cu ce sfinţenie mergeau la urnă si-şi dădeau votul pentru candidatul Dr. Popovici. Din 4011 alegători, întroduşi în lista electorală, *au votat 3389.*

1774 voturi a întrunit candidatul naţionalist Dr. George Popovici, protopopul Lugoşului, iar 1615 contracandidatul Makkay. Dr. Popovici a fost declarat ales. Insufleţirea alegătorilor şi a Românilor lugojeni după publicarea rezultatului, nu se poate descrie. Afară de deputatul Dr. Brediceanu au mai asistat la actul alegerii deputaţii Dr. Stefan Pop, Novac şi I. Suciu.

Rezultatul alegerei din Lugoş dovedeşte, că alegătorii români din acest cerc au procedat cu toţii energic şi solidar, aşa că candidatul kussuthist cu toate silinţele ce şi le-a dat şi cu tot ajutorul, ce l'a primit din partea guvernului şi a organelor sale, a fost învins.

ŞTIRILE ZILEI.

— 15 Martie v.

Adunarea generală extra-ordinară a reuniunei femeilor române din Braşov. Se convoacă de nou adunarea generală extraordinară a reuniunei femeilor române din Braşov *pe ziua de 22 Martie (4 Aprilie) l. c. tot la 3 oare* şi tot în sala cea mare a gimnaziului român. Obiectul de pertractat este: Chestia zidirii unui internat de fetiţe. Adunarea s'a convocat de nou, pentru-că în 16/29 Martie a. c. şedinţa adunării nu s'a putut ţinea din lipsa numărului suficient de membre. Cu astă ocaziune facem atente pe doamnele membre, că la terminul susindicat adunarea — în senzul statutelor — se va ţinea *fără considerare la cele prezente.* Ar fi de dorit ca să ne prezentăm în număr cât se poate de mare. afacerea de rezolvat este destul de însemnată. *Elena Sabadeanu*, presidentă.

Mulţămită publică. Aducem vii mulţămite d-lui *Solomon Făgărăşianu*, fratele mult regretatului nostru profesor Dionisie Făgărăşianu, care a dăruit biblioteca bogată şi frumoasă a răposatului său frate, şcoalei noastre medii. Fapta nobilă pe sine se laudă. Braşov în 15 Martie v. 1907. *Direcţiunea şcoalelor medii gr. or. române.*

Din Zelau, comitatul Sălagiului ni-se scrie: Aici a murit în 9 l. c. *Teodor Nichita* esecutor trib. reg. din Zelau în etate de 62 ani. Adormitul a fost model de om punctual, onest şi conştienţios în afacerile oficiului său. De la organizarea judecătoriilor până la moartea sa tot în oficiu, n'a fost morb, năcaz familiar sau petrecere cât de sgomotoasă, cari să-l fi împiedecat pe dânsul în împlinirea datorinţelor sale sau să fi întârziat măcar pe o oară prezentarea raporturilor sale şi a banilor încasaţi de dânsul. Către finea vieţii sale ne-putând umbla de slab îşi făcea esmisiunile chiar şi în oraş în căruţă. Fireşte în timpurile, în care trăim, agendele sale oficioase ca ale unui oficiant român au fost supuse celei mai severe controle, dar în decursul serviciului său lung nici măcar escepţiune nu s'a putut face contra lor. Inmormântarea s'a făcut de la casa defunctului în Zelau prin protopopul gr. cat. al M. Ss. Georgiului, Vasiliu Popu, asistat de doi preoţi. La prohod au azistat afară de jalnicii săi consângeni, preteni şi cunoscuţi, comitele suprem, vice-comitele şi oficianţii comitatensi în corpore, precum şi preşedintele tribunalului cu numeroşi juzi şi oficianţi de la tribunalul regesc din loc, advocaţi şi mulţime de popor. Onoarea dată unui oficiant simplu dar bun şi conştienţios, cum a fost defunctul, din partea reprezentanţilor autorităţilor supreme din loc a făcut foarte bună impresiune asupra publicului mare şi mai ales asupra noastră a Românilor, nerăsplătiţi în zilele noastre în multe locuri nici măcar de acte de curtuasiă. — (*g*).

Un învăţat slovac insultat. Pe unul din trenurile ce duceau la Pojun s'a petrecut o scenă scandaloasă, la care au jucat un rol de frunte mai mulţi deputaţi dietali din partidul poporal. Dr. Milan Stefanik, membru al institutului astronomic în Paris-Meudon, care s'a întors în Ungaria dintr'o călătorie scienţifică ce a fost întreprins'o în Asia, a plecat în 19 l. c. în societatea unui profesor la Pojun. Ei şedeau în cupeul de cl. I şi conversau slovăceşte. De-odată apăru în cupeul lui deputatul Szmrecsányi şi îi întrebă dacă sunt Cehi. Ei răspunseră, că sunt Slovaci, apoi au vorbit mai departe slovăceşte. In urmă veniră alţi trei deputaţi unguri şi începură să înjure asupra deputaţilor naţionalişti slovaci. Atunci Stefanik a dat a se cunoaşte cá ştie ungureşte, apoi a vorbit mai departe slovăceşte cu soţul său, dar deputaţii Kovacs Szmrecsányi începură a-i ameninţa, că-i vor împuşca dacă vor continua a vorbi slovăceşte. Atunci s'a oprit trenul la Pojun şi aşa au scăpat Slovacii ameninţaţi.

Maghiarii din Nyiregyháza şi cu ei împreună toate foile ungureşti sunt înfuriate din cauza următoarei întâmplări: Joia trecută a sosit la Nyiregyháza generalul Eduard Mörk, comandantul de corp din Caşovia. Cu această ocazie ofiţerii din garnizoană au ţinut să i-se prezinte comandantului de corp, care i-a primit în sala cea mare a hotelului »La Coroană«. Intre ofiţeri erau şi acei de la regimentul 5 de husari ai honvezimei. Aceştia au ajuns la rând după husarii din armata comună. Cel dintâiu dintre honvezi s'a prezentat majorul Joni. Generalul a zis: Sunt vesel de cunoştinţă! După Joni veni căpitanul Victor Görgey. Generalul nu zise nimic şi trecu mai departe. Dar vorba ungurească pe care ofiţerii de la honvezi o întrebuinţau demonstrativ faţă cu comandantul, care nu o înţelegea, îl făcu pe acesta să-şi piardă în fine răbdarea. Fără a mai aştepta să i-se prezinte şi ceilalţi ofiţeri de la honvezi, el le dete drumul, zicându-le pe nemţeşte: Nu mă interesează ce vorbesc domnii. Limba aceasta nu o cunosc. »Abtreten!« Ofiţerii unguri au rămas cu gura căscată. Se vorbeşte acum că în chestia acestui incident se va face o interpelaţie în cameră.

Necrolog. Superiorii şi clericii semin. teologic gr. cat. de Gherla, anunţă moartea clericului de cursul al II-lea Stefan China, întâmplată în 21 Martie dimineaţa, după suferinţe îndelungate, provăzut cu sfintele Taine. Inmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale regretatului tinăr s'a făcut în 23 Martie. la 10 oare a. m.

Falşificatori de vinuri. Un negustor bavarez de vinuri numit Keren, a fost condamnat zilele trecute de tribunalul criminal din Frauenthal la 2 luni închisoare şi la o amendă de 12.000 fr. pentru falşificare de vinuri. In timpul procesului s'a dovedit că, într'un an, Keren fabricase prin procedeuri chimice, 250 kgr. vin, fără nici un bob de strugure. Doctorul Rösicke a făcut câteva destăinuiri uimitoare cu privire la amestecurile de otravă, care sunt vândute sub numele de »vin de Rhin« sau »de Mosel«. Doctorul a dovedit că un fabricant de produsuri chimice, al cărui nume îl şi citează, a furnizat la 267 negustori de vinuri preparaţiuni chimice în scopul de a-şi falşifica vinurile. In fiecare an, în Germania, cam 100 negustori de vinuri sunt condamnaţi pentru falşificare. In 1905 inspectorii imperiului au nimicit 315 000 kg. vin, fiind absolut dăunător consumatorilor. La un negustor un inspector a găsit 10 la sută vin curat şi 90 la sută amestecuri chimice. La un altul s'a descoperit că el întrebuinţase în 7 ani. 300 tone glicerină, 120 tone acid tartric, 16 tone de potasă şi 11 tone acid citric.

Dare de samă şi mulţămită publică. La suportarea speselor pentru decorarea scenei din Şoimuş a contribuit prin plătirea preţului broşurei următorii domni: Simeon Pepelea, perceptor penz. O. Radna, Ioan Haţiegan, protopop Kolozs, Iosif Bacila, sub-locotenent Mehadia, Dr. Ioan Meţian Zârneşti. Ioan Simu, preot în Abrud, Artemiu Balaş în H. Baiţa. Dr. Ioan Garoiu în Zârneşti, Constantin Ioanoviciu Zârneşti, Nicolau Garoiu, advocat Zârneşti. Pop Petru, jude Braşov. Iosif Botta în Dumbrava Vasiliu Mica Szamos-Udvarhely Ioan Sârbu Kerpenis, Dr. Cosma Aurel, advocat. Dr. Zepeniag, advocat Versetz. Dr. N. Petra, adv. Sălişte. Emanuil Barbu Resicza câte 1 cor. Restanţierii sunt rugaţi a grăbi cu plătirea preţului broşurilor primite ca să putem încheia socotelile. Cu deosebită stimă *Ioan Baciu.*

Avis. In cancelaria subscrisului află imediată aplicare un tînăr deplin versat în afacerile notariale pe lângă un salar fix de 50 coroane, vipt şi cuartir, — afară de vestminte de pat — precum şi o terţialitate din venitele îndreptărei catastrului, ce se va pune în lucrare cu 1 Aprilie. *Traian Radu*, not. cercual în Feneş, p. u. Zalatna.

Reuniunea

învăţătorilor români gr. cat. din Archidieceză.

De lângă Mureş, Martie 1907.

Terminând biroul central cu înşirarea agendeler sale din anul espirat, începe în raportul său sub II. să înşire agendele *„Comitetului central"*.

Comitetul central şi-a ţinut şedinţa sa în 22 Oct. 1906, la care afară de membrii biroului central a participat d-l Iuliu Bardossy inspector r. şcolar comitatens în retragere, membru onorar al reuniunei şi 26 membrii externi.

1) In şedinţa aceasta s'a desbătut proiectul de raport general despre activitatea reuniunei noastre în anul espirat, prezentat de secretarul d-l Petru Ungurean şi în legătură cu aceasta s'a decis, ca faţă cu despărţămintele, cari nu presentă procesele verbale, să se purceadă cu cea mai mare rigoare, că în adunările despărţămintelor să se cetească numele membrilor fundatori cu scop de a câştiga şi alţi membrii noi, ca să se facă un apel către toate băncile şi institutele de credit şi economii româneşti din patrie, pentru a se înscrie de membrii fundatori şi în fine s'a decis, ca să se publice procesul verbal al adunărei generale din anul 1905.

Frumoase şi salutare decisiuni sunt aceste, dar este întrebarea, că şi pân' acum, în restimp de 6 luni, esecutatu-le-a biroul central, sau ba?

Anume nu ştim, ce procedură riguroasă a aplicat în contra despărţămintelor negligente în aşternerea protocoalelor adunărilor despărţămintelor? Adresatu-s'a pentru sanarea acestui rău către oficiile protopopeşti? şi dacă da, ce succes au avut receroările sale în asta privinţă?

Pentru ca să poată satisface adunările despărţământale decizului comitetului central, ca să se cetească numele membrilor fundatori în fie-care adunare, preşedinţii despărţămintelor au lipsă de consemnarea membrilor acestora, — este întrebare, cumcă biroul central comunicat-a consemnarea aceasta cu ei? Acum primăvara să ţin pe teritoriul archidiecezei adunările generale; ce ocaziune binevenită ar fi, când s'ar putea ceti numele şi starea membrilor fundatori — prin care procedură s'ar augmenta în mare măsură numărul membrilor fundatori, înscriindu-se — precum vedem în despărţământul Roşiei, afară de parochi şi mai mulţi învăţători de membrii fundatori, solvind taxa de 40 cor. odată pentru totdeauna, — ba s'ar afla şi alţi mecenaţi şi binefăcători.

Nu ştim, cumcă apelul către bănci espedatu-să la timpul său acomodat adecă cu începutul anului curent şi cumcă dela care bancă câte a percipiat reuniunea noastră?

In anul 1905 nu s'a fost publicat procesul verbal al adunărei generale: — motivele acestei întrelăsări nu le cunoaştem; — atunci erau doi secretari în funcţiune, acei membrii, cari au participat la adunare, vor şti, că cine a fost încredinţat cu conducerea protocolului, — oare pentru-ce nu satisface ordinului comitetului central?

Mureşanul.

Alegerea de învăţător din centrul Branului.

(Fine.)

Scopul meu este ca să fac publicului mare o icoană fidelă despre demersul acestei alegeri. Ce a fost cauza de înv. E. R. a rămas în minoritate? La aceasta răspund eu sincer. Iată cum. I. B. pentru ca de astădată să triumfeze şi-a căutat o persoană cu ajutorul căreia spera să-şi facă partidă, în schimb i-a făcut promisia, că-i ia fata. Asta tot Branul o ştie. Această persoană a corteşit în dreapta şi în stânga, esprimându-se în mai multe locuri, că B. jertfeşte parale din greu, chiar şi salariul de pe 2 ani şi are să reuşească. In calitate de corteş a îmbiat pe un alegător cu 40 cor. zicându i să voteze cu B., dar care sumă acel alegător deşi simplu, dar onest — a respins'o cu dispreţ, spunându-i franc, că dânsul nu pentru bani votează, ci din propria-i convingere. Bravo ţăran!!! Aceasta alegătoru din chestie o susţine totdeauna şi după cum s'a esprimat, chiar şi înaintea forurilor civile o va întări cu jurământ.

Tot persoanei cu tocmeala are să-i mulţămiască câştigarea votului păr. I. Oncioiu din Fundata, al primarului G. Puchianu din Moieciul sup. Ioan Chirciu din Şirne şi înv. I. Enescu din Peştera, cari în anul trecut votaseră pentru E. R. Declare aceştia solemnel înaintea lui D-zeu, că nu pentru bani au votat, ci din simpatia, ce o au faţă de B. şi atunci sunt satisfăcut!!

Preotul Is. Enescu, cel care în anul trecut făcuse protest contra alegerei, a arătat acum în mod vădit motivele, cari l'au îndemnat a fi contra lui E. R. Motivele sunt *banii.* Şi dânsul de astă-dată numai pentru bani a votat şi de sigur,

dacă i s'ar fi denegat suma cerută — s'ar fi abținut dela alegere și ar fi anunțat protest. Și în cazul acesta am martore și contra martori. Mai sunt unii alegători, cari înainte de alegere cerură bani dela E. R. și deoare-ce acesta le-a denegat, au trecut în partida contrară, de unde — așa cred — au primit ceva, pentru-că altcum nu-mi pot esplica această trecere fără motiv.

Concluzul congresual din a. 1878 Nr. prot. 119 anunță ca întregire și aplicare la § 7 pct. 2 al stat. organic:

Ori-ce alegere de funcționar bisericesc, școlar sau epitropesc, la care alesul s'a folosit direct sau indirect de mijloace nemorale spre seducerea și compunerea alegătorilor, este de a să anula din oficiu resp. de a i-se denega aprobarea. Concurenții culpabili pentru astfel de abuzuri, pentru prima dată vor fi eschiși dela candidație la acel post, iar în cazul repețirii abuzului vor fi eschiși pentru totdeauna dela candidare la ori-ce post eclesiastic.

Tot astfel regulamentul parochial votat în congresul național-bisericesc din a. 1878 dispune sub § 18: Este strict oprit concurenților a influința în persoană sau prin alții cu ori-ce mijloace corumpătoare asupra alegătorilor etc.

Destul de evident dispun acești §-i și cu toate acestea tot au obvenit atari abuzuri.

Oare nu-s de ajuns aceste abuzuri, ca conform §-lor citați, respectivul să fie eschis din candidație, iar alegerea să fie nimicită?! Mai amintesc și aceea, că în toamna anului 1905 a depus la păr. G. Enescu din Moieciul inf. vr'o 600 cor. ca să-i câștige partidă, care sumă însă i s'a retournat. Iată deci 2 cazuri de corupție repețită, prin urmare dacă cu severitate s'ar aplica § 7, d-nul B. ar trebui eschis din candidare la ori-ce post de înv.

Sunt sigur, că mulți dintre Brăneni îmi cunosc pseudonimul meu, dar declar solemnel că ori și când am curajul a delătura această mască și a păși pe față. Sunt sigur, că cei interesați îmi vor cere satisfacție pentru aceste șire înaintea organelor civile. Declar și aceea, că bucuros le stau la dispoziție și chiar dacă m'ar câștiga (ceea-ce e imposibil, deoare-ce dovezi am destule), cu deplină satisfacție și mulțămire îmi iau osânda, ca un Crist chiar, pentru susținerea dreptății.

Tot aceste aserțiuni s'au descoperit și Inaltului ministru de culte și instrucție publică în cele 2 proteste înaintate: Sub Nr. 90,341 aceste proteste sunt în cercetare.

Erori de formă sunt mai multe. Cazul din Peștoră însuși Ven. Con. — după cât am înțeles — l'a declarat de incorect, deoare-ce în reprezentanța școlară au fost aleși 3 mireni, iar preotul n'a fost băgat în samă. Deasemenea mai mulți alegători n'au primit și subscris listă de convocare în termin legal după cum dispune stat. org. Urmarea va fi, că în această cauză va interveni prin organele Sale și d-l ministru și atunci cu o celeritate vertiginoasă să va apropia ultima oară de ezistență a acestei școale, din care au eșit atâți bărbați luminați.

Atât am voit deocamdată a da în vileag despre alegerea de învăț. Cei chemați să răspundă pe ori-ce cale, eu bucuros le stau la dispoziție.

Treilem.

Higiena — în școalele poporale.

Motto: Omenirea să rescumpără prin higienă de boale și de moarte prematură.
Dr. Crăinicean.

Omul e regele pământului. Istoria ne spune, că după ce Dumnezeu a creat toate vietățile câte l-e vedem noi pe pământ a zis: „Acuma să fac și pe om după chipul și asemânarea mea pentru-ca să stăpânească toate vietățile de pe pământ". Aceste cuvinte întăresc pe deplin afirmațiunea noastră de mai înainte. Omul este ființa cea mai desăvârșită de pe fața pământului, care prin însușirile și calitățile sale spirituale se apropie de ființa Divinității. Omul — zice Humboldt — trebue să urmărească mai înainte de toate desvoltarea cea mai desăvârșită și mai armonioasă a tuturor facultăților sale, ca să se ridice la expresia cea mai bogată și mai puternică a ființei sale întregi. Pornind dela aceste premise îmi iau voie a vorbi în acest articol despre însemnătatea studiului Higienei în general și necesitatea învățării acelui studiu în școalele poporale.

Incă din cele mai vechi începuturi studiul și importanța higienei a preocupat mințile bărbaților eruditi de știință. Cuvântul „higienă" provine dela Higea (Higieia) zeița sănătății la Greci și la Romani, înfățișând o fecioară în care erau întrupate sănătatea, juneța și frumsețea. Higiena este știința care ne învață a ne păstra sănătatea, a preveni boalele, a câștiga puteri nouă spre lucrare, cu un cuvânt ne arată modul cum să ducem o viață veselă, fericită și a ajunge până la adânci bătrânețe. Omenirea ține a se perfecționa azi în toate direcțiunile, așa și pe terenul higienei, care este un punct cardinal din viață. Higiena modernă nu cere dela omenime fapte atât de eroice, ca de pildă cum erau casele Egiptenilor, a căror instalare era de invidiat, ci cere ca agenții recunoscuți ca stricăcioși sănătății să îi delăturăm pe ori-ce cale. Un doctor englez contimporan zice, că de nimic nu sufere umanitatea în zilele noastre mai mult, ca de lipsa de respect pentru corpul omului. Partea cea mai mare de oameni — adaugă el — chiar printre clasele mai bine crescute, își petrec viața în cea mai completă ignoranță despre organizațiunea corpului și a legilor lui. Simpatiile active pentru aceea ce'l privește, interesul trebuitor la sănătatea precum și la patima sa, îngrijirea amănuntelor ce le produc — toate sunt lăsate în grija medicilor și publicul nu se îngrijește nici de gândul, nici de scopul, nici de modul cum medicii lucrează.

Educațiunea dată în tinerețe nu cuprinde *în deajuns* conștiința corpului — instrucțiune necesară pentru a dirigia viața fizică. Frumsețea formei, această sorginte de plăcere neperitoare, acest mare semn de noblețe — ce trebue a se continua în trecerea generațiunilor succesive — departe de a fi arătată ca un obiect de venerațiune, ca scopul stăruințelor statornice, este mai lesne considerată ca o cursă periculoasă, ca o deșertăciune ce poate împinge pe oameni din calea virtuții. Forța fisică este — adeseori — desprețuită din partea acelora cari cultivă inteligența și tinerii cari au pasiune spre jocuri și exerciții corporale sunt adesea desprețuiți ca având gusturi vulgare și înjositoare.

Sănătatea corpului, această probă manifestată a unei vieți fisicește virtuoasă, nu este privită ca unul din scopurile principale ale silințelor noastre, nici considerată ca o onoare pentru cel ce o posede. Din partea celor mai mulți este privită aproape ca un bine datorit provedinței sau mai bine părinților — bine la care individul n'are relativ decât o mică parte. Legile sanitare sunt asemenea puțin respectate și înțelese. Pe când violarea unei legi morale implică culpabilitatea cea mai mare și atrage după sine pedepsele cele mai aspre — chiar pedepse eterne — pe atunci violarea unei legi fisice, care desvoaltă patima nu este de fel considerată ca o greșală, ci numai ca o simplă nenorocire. O viață lungă, o viață care ajunge la singurul adevărat frumos și adevărat natural, la cea mai adâncă bătrâneță, astfel de viață nu este de fel luată pentru nobilul scop ce omul trebue să-l urmărească. Universul material este întreg negligeat, ca și scopul ce'l reprezintă în om. Științele fizice nu sunt studiate decât de câți-va dornici de știință, iar' pentru restul oamenilor ele rămân un *ce necunoscut.*

Guvernamentul vieții noastre fisice este tot așa de dificil ca acela al vieții morale. A duce o viață virtuoasă fisicește, este a merita atâta admirațiune, ca și pentru o viață morală virtuoasă. A înălța corpul nostru ca și pe al altora este un scop tot atât de nobil ca și cum ar înălța sufletul. O parte însemnată de oameni într'adevăr cred, că a se ocupa cu cunoașterea baremi în parte a principiilor absolut trebuitoare la îngrijirea corpului în diferitele peripeții ale vieții — este numai o pierdere de timp, pe când adevărata pierdere — nu de timp — ci perderea ființelor iubite nouă, rude, amici, cunoscuți, oameni folositori familiei, patriei lor și uneori chiar umanității — pierdere cumplită — rezultă din *nesocotința fisiologiei omenești* și a măsurilor de precauțiune ce trebuesc luate la timp, îndată ce dintele morții începe a se înfige. Natura omului e astfel făcută, ști s'o îngrijești îi păstrezi sănătatea completă, nu ști — *o sfărâmi.*

Din cele până aici desfășurate rezultă, că studiul higienei joacă un rol însemnat în viața națiunilor civilisate. Bărbați merituoși valoroși își sacrifică viața pentru a arăta omenimii căile ce duc spre limanul fericirii. Cu mult spor s'ar putea lucra *în școalele noastre poporale* și în această privință, făcând cunoscut tinerimii perceptele higienei și regulele cari conduc pe om la o viață lungă. Să nu se înțeleagă prin aceasta, că din tinerimea școlară să se scoată oameni specialiști în ale higienei, ci să se împărtășească copii cu cunoștințe din acel studiu în așa măsură cât pretinde *strictul necesar* pentru viață. Și în adevăr e trist, că în cele mai multe școale de ale noastre nu se pune pond în deajuns pe învățarea acestui studiu, sau că el este *neglijeat cu desăvârșire.* Francezii și Nemții înțelegând mai bine rostul acestui studiu, în școalele lor sătești este luat în planul de instrucțiune învățarea *mai sistematică,* ținând cel puțin 2 oare săptămânal, având în vedere cuvintele lui *Beaconsfield,* că: *„Puterea unei țări atârnă în locul întâi dela desfășurarea fisică a locuitorilor; prin urmare tot ce spre îmbunătățirea sanitară a poporului se face, servește de temelie la mărirea și splendoarea națiunei".*

N. Hamsea.

Din camerele române. In ședința de Marți a camerei s'au votat cu unanimitate următoarele proiecte de lege: referitor la suspendarea inamovibilității funcționarilor polițienești, administrativi și didactici; privitor la prelungirea mandatelor conziliilor comunale, județene și ale comisiilor interimare; privitor la modificarea circumscripțiilor comunale, a plășilor, a cercurilor și strămutarea reședințelor comunale, și privitor la deschiderea unui credit de 100,000 lei necesar pentru siguranța publică. De asemenea s'a votat și proiectul de lege prin care: se suprimă legea pentru înființarea taxei de 5 lei pentru asigurarea țăranilor în caz de secetă; suprimarea taxei pe vin; revizuirea recensământului din 1905, în senzul ca proprietatea mică să fie la fel impusă cu cea mare; și pentru autorizarea guvernului de a face, în budgetul din 1907—1908, toate reducerile ce va crede necesare, pentru economie.

Proiectele aceste de legi erau semnate de ministrul de interne I. C. Brătianu, iar raportorul legilor a fost d-nul Tache Ionescu.

In ședința de Marți a senatului s'au votat de asemenea cu unanimitate legile mai sus amintite.

ULTIME STIRI.

București. 28 Martie. Țăranii răsculați din județele Teleorman și Vlașca, cari înaintau spre județul Ilfov cu intențiunea de a veni la București, au fost înconjurați de numeroase trupe. O parte dintre țărani s'au refugiat în pădurea de la Clejani. In județul Ilfov e liniște. In urma atitudinei energice a armatei se crede, că liniștea și ordinea va fi în curând restabilită. Se constată în mod oficial că partea cea mai mare a țăranilor din Vlașca și Teleorman au fost seduși de către instigatori prin cele mai teribile minciuni și absurdități. De pildă: că a murit regele și că regina vrea să împartă moșiile între țărani. Proprietarii și arândașii se opun însă și pentru aceea țăranii trebue să se răscoale și să-i omoare etc.

București, 28 Martie. D-l general Averescu, ministru de răsboiu, a lucrat timp de două oare la ministeriul de interne, împreună cu ofițerii statului major, cu cari a aranjat planurile după cari trupele trimise în Ilfov, Vlașca, Teleorman și Olt se vor mișca, ca în timp de campanie, pentru potolirea răscoalelor. Potrivit măsurilor luate de d-l ministru de răsboiu, trupele cari vor întâlni cete de țărani, le vor soma să trimeată un singur delegat care să comunice doleanțele lor. In caz când aceste cete de țărani vor încerca să înainteze în corpore, *trupele vor trage fără nici o altă formalitate.*

București. 28 Martie. O telegramă primită de parchetul general al curței de apel din București, spune că trupele trimise întru întâmpinarea bandei de răsvrătiți, cari devastau satele din Vlașca, au întâmpinat pe aceștia la Crevedia. Țăranii în loc de a se retrage au atacat trupele. Artileria ușoară a primit atunci ordin să tragă asupra răsculaților. *Se afirmă că sunt 600 morți și 400 răniți.* Trupele de cavalerie urmăresc restul răsculaților refugiați în pădure.

București, 28 Martie. D. Ioan *Brătianu,* ministrul de interne, a învitat eri pe directorii de ziare în cabinetul d-sale dela ministeriu. D-l Brătianu a făcut apel la cei învitați ca, în aceste momente de primejdie pentru țară, toți să-i acorde sprijinul presei, controlând cu rigurozitate știrile ce publică și îndemnând populațiunea la liniște. D-l Brătianu a mai comunicat directorilor de ziare că a revocat ordinul d-lui Cantacuzino, după care se oprise mergerea ziarelor la sate.

București, 28 Martie. Miniștrii Dim. A. Sturdza și Ionel Brătianu au făcut eri câte o vizită d-lui Take Ionescu. Ambii miniștrii s'au întreținut foarte mult cu fostul ministru de finanțe asupra situației grave din țară și i-au mulțumit încă odată pentru nemărginitul și necondiționatul concurs făgăduit noului guvern.

Caracal. 28 Martie. Sătenii din Popânzelești și Robănești s'au răsculat și au devastat dând foc conacului. A plecat la fața locului procurorul și două escadroane de cavalerie. La Popânzelești, după somațiile procurorului s'a tras foc. *Au căzut 40 morți.*

Buștenari, 28 Martie. O grevă generală a izbucnit la toate societățile de petrol locale. Sonderii cer sporirea salariilor. Greva a izbucnit la Steaua Română. Se crede că o imediată înțelegere se va produce. Lucrătorii au o atitudine demnă. Totuși a sosit încă o companie din regimentul 32, cu efectiv de răsboiu. Numărul total al soldaților împreună cu cei cari erau deja aci, se urcă la 400.

Iași. 28 Martie. *In nordul Moldovei țăranii s'au liniștit aproape cu totul.* Țăranii au înaintat numĕroase petițiunĭ autorităților, prin carĭ atrag atențiunea guvernului asupra soartei lor.

Cernăuți, 28 Martie. O parte din evreii refugiați aici, s'au reîntors în Moldova, restabilindu-se liniștea și ordinea.

Bibliografie.

Statul, Biserica și Școala, un capitol din marele op premiat de universitatea din Budapesta: **Drepturile și datorințele** *familiei, bisericei și statului* pe terenul instrucțiunei și educațiunei de *Sarmasagh Geza.* Traducere de *I. N. Pop.* Cu-o prefață de *Dr. E. Dăianu.* protopop. (Cuvânt rostit de protop. Dăianu în sinod. protop. ținut în Novembre 1906 în Cluj.) Prețul unui exemplar 1 cor. 50 fil., în România 2 Lei. Tipografia »Carmen«, Cluj.

In editura institutului grafic **„Minerva"** din Bucurescĭ au apărut:

Nestor Urechiă: **„In Bucegĭ"** (Narațiune) Format octav mare paginĭ 285 prețul 1 cor. 50 plus 20 porto.

Ludovic Dauș: **„Doamna Oltea«** (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versurĭ. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din Bucureștĭ în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentația de gală dată cu ocazia jubileului de 400 anĭ dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 paginĭ. Costă 1 coroană plus 10 banĭ porto.

D. C. Moruzi: **„Rușii și Românii"** c'o prefața de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

N. Iorga: **„Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc".** Prețul cor. 2.50.

Se pot procura și prin tipografia și librăria A. Mureșianu, adăogându-se 20 fil porto.

In institutul de arte grafice Carol Göbl din Bucureștĭ a apărut **„Politica agrară la Românĭ"** de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala de la Ferăstrău și la seminarul Nifon mitropolitull Format quart mare pe 520 paginĭ. Prețul 8 coroane plus 30 banĭ, recomandat mai mult și se poate procura prin tipografia ș librăria A. Mureșianu, Brașov.

Fumatul....

Unul dintre obiceiurile cele mai urîte, cari au prins rădăcini atât de adânci în toate clasele omenimei este fumatul.

Inainte de descoperirea Americei fumatul era cu totul necunoscut şi obiceiul acesta atât de urît şi l'a însuşit Europa civilizată dela indienii Americei, cari pentru a fi apăraţi în contra pişcăturilor neplăcute a unor muşte ţineau în gură cotoare de tabac aprins.

Fireşte, tăbacul la început a servit numai ca plantă medicală; folosirea lui la fumat a fost oprit sub pedeapsă de moarte, dar cu timpul legea îşi pierde valoarea şi folosirea tabacului la fumat devine un lucru de predilecţiune de care azi omenimea nu e în stare a se lipsi. — Bogatul cel mai mare şi cerşitorul cel mai lipsit, omul matur şi băiatul cel mai plăpând, doamna cea mai delicată şi ţiganca cea mai nebăgată în samă deopotrivă îşi află distracţiunea în folosirea tabacului sub forme foarte varii, necugetându-se la urmările dezastruoasă ale acestei distracţii!

Fumatul atât din punctul de vedere fizic cât şi moral şi material e foarte stricăcios.

1. Prin folosirea tabacului la fumat omul îşi cauzează durere de cap, morb de gât, de plumâni şi de stomac prin ce fizicul omului slăbeşte.

2. Omul fumător chiar şi în cazul când nu s'a ajuns dezvoltarea fizică şi intelectuală să crede cu mult mai matur şi astfel îşi permite lucruri detrăgătoare moralităţii.

3. Prin fumat spulberăm în aer comori întregi, Oare, nu ne cuprinde mirarea când cetim statistica direcţiunii monopolă de tabac, care ne arată că din 1 Ianuarie — până în 1 Octomvrie a anului expirat în patria noastră s'a consumat tăbac în valoare de 99.762,623 cor. 56 fileri. Oare nu cu indignare ne cugetăm asupra acestor milioane fumate? Oare, nu ar face o naţiune un pas gigantic pe toate terenele folosind aceste milioane spre alte scopuri?

Pentru a pune capăt eventual a stârpi barăm în parte răul cauzat prin fumat, încă în etatea cea mai fragedă a omului să interzicem fumatul cu cea mai mare rigoare. Părinţii în familie, învăţătorul în şcoală să aibă ochi de sentinelă şi ori-ce suspiţiune ce ar duce la aceasta faptă să o îndrepte în mod părinţăsc.

Fireşte, că în cazul acesta porunca e prea puţină a ajunge la rezultat şi trebue să premergem şi cu exemplu. Cum-că mulţi învăţători şi părinţi chiar prin procedura lor greşită sădesc acest păcat în copiii plăpânzi pot să o adeveresc prin un caz întâmplat cu mine.

In toamna anului 1904, pentru prima oară întru în oficiul de învăţător. In acest an ca şi ori care începător plin de iluzii păşesc pe aceasta carieră, crezând, că şi muntele cel mai mare am să-l delătur din cale. Spun elevilor mei legile, cari au să le observe în decursul anului, interzicându-le între altele şi fumatul, — eu însă pe lângă toată stricteţa cu care am interzis fumatul, în prezenţa elevilor mei fumam ca un paşe turcesc... Nu peste mult răcindu-mă capăt un morb de piept, în urma căruia am devenit foarte debil. In acel timp însă fumatul încă nu l'am părăsit, eram fumător pătimaş. Medicul constatându-mi morbul pentru totdeauna îmi interzice fumatul.

După o cură mai îndelungată mă reînsănătoşez. Trupul debilitat începe a mi să întări. Fireşte, că în acest timp fumatul l'am părăsit cu totul.

In clasa a V a şcoalei mele aveam un băiat de o construcţie foarte debilă, care cu multă atenţiune observă fazele prin cari am trecut. — Nu trece mult după reînsănătoşarea mea şi unul dintre conşcolarii săi îl denunţă, că a fumat. La moment încep interogatorul şi băiatul îşi recunoaşte spre a mea mirare păcatul în modul următor:

„Vă rog frumos d-le învăţător eu sunt tare slab şi am văzut că şi d-ta până ai fumat ai fost slab, iar acum dacă nu mai fumezi te-ai îngrăşat. Am crezut să fumez şi eu un timp şi apoi părăsind fumatul, sper, că mă voi îngrăşa, după cum cu d-l învăţător s'a întâmplat“.

La auzul acestei mărturisiri am rămas uimit, mustrându-mă conştiinţa, că eu sunt cauza acestui rău, fumând în faţa băieţilor. Am ţinut o mică morală şcolarilor, iar băiatului, care s'a mărturisit atât de sincer păcatul, i-am iertat greşala.

Astăzi, când nu mai fumez, nu-mi obvin cazuri analoage de judecat şi mă bucur, că exemplul în şcoala mea a prins rădăcini.

Oare, părinţii şi învăţătorii, cari sunt robii acestui obiceiu, nu să pot feri de ochii ageri ai micilor băieţi? Eu sunt firm convins, că da/ In cazul acesta iată cum să esprimă celebrul pedagog german Niemeyer despre fumat: „Pentru aceea învăţătorul cu o însuşire bună va fi mai bogat când prin ezemplul său va încunjura a escita cugetul în elevii săi asupra acestei distracţii urâte, necurate şi atât de stricăcioase pentru tinerimea plăpândă“.

Când fumatul nu va fi prins rădăcini în masa celor mici eu cred, că din aceştia nici în etatea matură, mulţi nu vor ajunge a fi robii acestui rău, căci e lucru ştiut, că fie-care păcat îşi are baza în tinereţa cea mai fragedă; atunci vom putea căuta la un progres atât pe terenul fizic cât şi pe cel moral şi material, — făcând prin aceasta un pas gigantic...

Aug. Ocnean.

ECONOMIA.

Târgurile de ţară.

Dacă ne uităm cu mai multă băgare de samă la ocupaţiunile meseriaşilor şi ale neguţătorilor, vedem că sunt mai bine plătite ca ale economilor. Cauza este, că aceia se ştiu mai bine ajuta, ca economii.

Indată ce văd de pildă, că produsele cutărei meserii nu să plătesc cum să cade, să adună în societăţi şi fac un fel de învoială sau cartel, prin care se înţeleg, ca să nu-şi vândă marfa lor mai ieftin, ca pe alte locuri.

Numai economii nu pot face nimic în privinţa aceasta, deoarece preţul bucatelor lor îl statoreşte bursa sau târgul de bucate de prin capitale şi oraşele mai mari. Şi zău n'ar strica, când şi economii de pretutindenea s'ar putea întruni în asemenea societăţi, ca să-şi poată statori şi ei preţul bucatelor lor. Aceasta ar fi acum cu atât mai de dorit, cu cât în timpul din urmă, s'au scumpit lucrătorii de peste vară într'un mod vădit, în urma emigrărei neîntrerupte la America, aşa că de multe ori, nu poţi căpăta lucrători, nici chiar pe lângă preţurile cele mai mari.

Dar nu despre preţul bucatelor, ci despre al vitelor ne am propus să vorbim de astă-dată, care încă mai lasă mult de dorit. Mai lasă de dorit, nu atât întru cât priveşte preţul vitelor, care în timpul din urmă s'a urcat destul de bine, cât mai mult întru cât priveşte modul vânzării acelora.

Este în deobşte cunoscut, că vitele să vând mai cu samă la târgurile de ţară, cari sunt o rămăşiţă a timpurilor trecute, când adecă erau destule păşuni slobode pentru ori şi cine, câmpurile sămânate nepăzite aşa aspru, încât vânzătorii cu vitele lor puteau merge în dragă voia lor cu zilele şi săptămânile peste păşuni, fără a-i întreba cineva „de ce li cojocul“.

Astăzi însă s'au schimbat împrejurările! Nu numai câmpurile cultivate cu bucate sunt foarte aspru păzite, dar chiar şi păşunile slobode, aşa încât cu deosebire mânarea oilor la târguri sau la păşunat în ciopoare mai mari întâmpină nu numai multe neplăceri şi greutăţi, dar chiar şi oare-cari cheltueli mai mari.

Căile ferate, cari acum brăzdează mai toate ţinuturile ţărilor, au înlesnit într'un mod vădit cercetarea târgurilor de ţară, atât pentru vânzători, cât şi pentru cumpărători. Dar cei dintâi nu să prea pot folosi de ele, de o parte din pricina numărului mic de vite, pe care-l mână la târguri, de altă parte din pricina cheltuelilor de drum.

Chiar şi măcelarii şi neguţătorii mai mari de vite nu prea cercetează târgurile de ţară, tot din pricina cheltuelilor de drum, ci mai bine se mulţămesc a-şi cumpăra materialul de lipsă pentru tăiat sau transportat din a doua şi a treia mână.

In modul acesta s'au scumpit vitele vândute în târgurile de ţară într'un mod aşa de însemnat, încât oraşele mai mari s'au plâns la primăriile lor pentru aceasta scumpete din cale afară a cărnii.

La început să înţelege, că oamenii nu-şi prea puteau da sama, că de unde vine aceea scumpete a cărnii, pe când vitele în târguri erau de tot ieftine. Dar după mai multe cercetări s'a putut constata, că chiar trecerea vitelor din târgurile de ţară prin atâtea mâni e pricina scumpirei cărnii.

Mai fie-care vânzător a putut vedea la târgurile de ţară, că sunt anumiţi samsar sau negustori de vite, cari dela o singură vită cumpărată, câştigă uneori dela 30—40 coroane la acelaşi târg, iar după ce o duc măcelarului sau neguţătorului său, cu care are daraveri, câştigă une-ori şi mai mult.

Aceasta este o mare scădere atât pentru vânzători, cât şi pentru consumătorii de carne ai oraşelor. Pentru cei dintâi e o scădere şi pagubă, că nu-şi primeşte preţul adevărat al vitei vândute, iar pentru cei din urmă e păgubitor, pentru-că ei trebue să plătească în preţul cărnii cumpărate câştigul câtor-va samsari, cari le-au transportat vitele spre măcelărie.

De aceea e vorba, ca să se curme târgurile de ţară şi în locul lor, să se înfinţeze anumite târguri cercuale, în comunele unde şed primpretorii cercuali şi veterinarii sau doctorii de vite. In astfel de târguri vor fi îngăduite apoi numai vitele din cercul numit.

Târgurile acestea vor fi apoi cu mult mai bune, ca cele de până acum, de o parte pentru-că vor putea veni la ele în persoană atât măcelarii, cât şi neguţătorii mai mari de vite şi astfel nu vor mai fi siliţi a le cumpăra ca până acum tot din a doua şi a treia mână, de altă parte nici boalele lipicioase nu vor mai putea fi aşa uşor lăţite prin mânatul vitelor, care va trebui să se facă numai pe căile ferate.

Aceasta ar fi tare de dorit, deoarece sunt unele târguri de ţară mai ferite, cari n'au mai nici o însemnătate, nici pentru vânzători şi nici chiar pentru cumpărători, ci numai pentru samsari, cari adecă îşi pot face trebşoarele nejenaţi în ele.

I. G.

Mulţumire publică.

Cu ocaziunea petrecerei cu dans aranjată de către inteligenţa română din Deva la 28 Februarie a. c. au incurs următoarele suprasolviri, pentru gimnaziul din Brad:

Dela: I. P.S. S. d-l Ioan Meţian, archiepiscop metr. 20 cor., Il. Sa d-l Alexandru Mocsonyi din Birkiş 10 cor., d-nii George Romanul din Deva 25 cor., Ioan Vulcu din Orăştie 18 cor., Franciso Hosszu Longin din Deva 16 cor., George Popoviciu din Lesnec, Petru Şinca din Batir câte 12 cor., August Herbay din Veţel, Dr. Ioan Pop din Brad, Dr. Gavril Suciu din Haţeg, Dionisiu Ardelean din Deva şi Romul Curiac din Kun'nidia câte 10 coroane.

Dr. Virgil Olariu din Deva 9 cor., Dr. Romul Dobo din Orăştie, Dr. Iustin Pop din Deva, câte 8 cor., Dr. Nicolae Motiu, Dr. Alexandru L. Hosszu, Dr. Cornel Popescu din Deva, Dr. Stefan Rozvány din Ilia câte 6 cor., Iosif Cotişel din Almaşul mic, Iulius Orbonasiu din Ilia, George Cuşuta din Romos, Nicodim Ardelean din Săcămaşiu, Alexandru Moldovan iun, Steinman Frigyes, Tribun Almăşescu din Deva, Petru A. Mihuţiu din Hondol, Dr. Pavel Oprişa din Brad şi doamna Anetta Şerban din Sântohalm câte 5 cor., N. N. şi I. B. din Deva câte 4 cor., Dionisiu Popoviciu din Băcia, Mihail Iubaş din Veţel, Const. Popoviciu din Cainelul de jos, Victor Pop şi Fabiu Bontescu din Hatzeg, Dr. Tiberiu Tişu din Brad câte 3 cor., L. F., N. Gut, George Gila şi Dom. Szabó din Deva, Miron Oprean din Gothaţea, câte 2 cor., Nicolae Igna, Iulius Codarcia, Alexandru Schuster din Deva, George Guga din Şoimuş, Dr. Ioan Maior, Ioan Jantea din Orăştie, Dr. Stefan Chiriloviciu din Ilia, Lazar Vraciu din Dobră şi N. N. din Folt câte 1 cor.

Cu totul au incurs din suprasolviri şi bilete de intrare 475 cor. din cari detrăgându-se spesele de 195 cor. au rămas profit curat 280 cor., care sumă s'a transpus la direcţiunea gimnaziului din Brad.

In numele comitetului aranjator, mă simt plăcut îndemnat a aduce tuturor P. T. suprasolvenţi sincerile mulţămite.

Dionisiu Ardelean.

MULTE ŞI DE TOATE.

Lupoaica capitolină.

La capitoliul din Roma într'o grădiniţă, lângă faţada mare, se întreţine urmând un vechiu obiceiu, o lupoaică în amintirea legendei lui Romulus şi Remus. Alăturea de lupoaică se află într'o colivie un frumos vultur, simbolul anticei măriri a Romei şi a dominaţiunei sale universale, vultur ce e şi el un obiect de veneraţiune a publicului.

Ei bine, aceste animale, spre a zice aşa sacre, au încetat de a vieţui, unul după altul într'un interval de câteva ore. Consiliul municipal al Romei a făcut acum un urgent apel, locuitorilor regiunilor Apenine, pentru ca aceştia să-i procure o nouă lupoaică în timpul cel mai scurt. Cât despre vacanţa lăsată de vulturul Capitolin trebue să mai aşteptăm. Aceşti vulturi nu se găsesc aşa de uşor.

*

Clubul femeilor tăcute.

In oraşul Ansonia (din America) s'a format o societate a femeilor cari şi-au pus în gând să vorbească tare puţin şi precis şi numai când sunt întrebate, încolo să tacă. Te miri că s'a putut înfiinţa un astfel de club, compus numai din femei măritate, doamne culte şi elegante. Bărbaţii acestor femei sunt medici, advocaţi, ingineri, judecători, politici şi funcţionari înalţi, cari s'au învoit cu mare plăcere ca femeile să între în acest club, căci chiar în cultivarea tăcerii solemne văd asigurată pacea casnică.

Unele din regulele clubului sunt: nici o vorbă şi conversaţie de prisos; la întrebări femeia să răspundă mai bine cu un surîs mult grăitor decât cu vorba şi dacă trebue totuşi să vorbească, să se exprime în propoziţiuni cât de scurte şi în cuvinte cât de puţine. Clubul cucereşte teren. S'a înfiinţat o filială şi în New-York, unde chiar şi neveste de milionari au intrat în club.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Martie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	111 90
Renta de coróne ung. 4%	94.30
Impr. căil. fer. ung. în aur $3^1/_2$%	82.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	94.20
Bonurî rurale croate-slavone	95.45
Impr. ung. cu premiî	197.45
Losurî pentru reg. Tisei şi Seghedin	143 50
Renta de hârtie austr. $4^2/_{10}$	98 45
Renta de argint austr. $4^2/_{10}$	98.30
Renta de aur austr. 4%	116 80
Renta de coróne austr. 4%	98 60
Bonurî rurale ungare $3^1/_2$%	88 65
Losurî din 1860	151.25
Acţiî de-ale Băncei ung. de credit	1766.—
Acţiî de-ale Băncei austr. de credit	798 50
Acţiî de-ale Băncei austro-ung.	674.50
Napoleondorî	19.17
Mărcî imperiale germane	118 05
London vista	242.15
Paris vista	95.70
Note italiene	95·50

Nr. 4496—1907.

PUBLICAŢIUNE.

La **12 April 1907, 10 oare a m.** se va ţinea la magistratul orăşenesc, în localul de oficiu al despărţământului pentru afacerile economice în Brassó (strada Aurarilor Nr. 5, etagiul II) o licitaţiune cu oferte, cu scop de a se da în inteprisa furnisirea în cantitatea aproximativă de **5000 măji metrice de var ars** de lipsa la uzina de gaz orăşenească în Brassó pentru producţiunea de gaz de iluminat pe timpul dela 1-a Iulie 1907 până la 30 Iunie 1908.

Ofertele referitoare la aceasta furnisire provăzute cu timbru de o coroană şi însoţite de 200 cor. ca vadiu, au a se înainta închise până la ora fixată, la numitul despărţământ magistratual.

Ofertele au a conţinea preţul pentru fiecare maje metrică de var stins, furnisit loco uzina de gaz orăşenească Brassó, în cifre şi în litere precum şi declaraţiunea ofertului, că lui îi sunt cunoscute condiţiunile de contract şi că se supune acelora.

Condiţiunile mai detaiate de ofert şi de contract se pot lua în vedere din partea ori cui în localul de oficiu al despărţământului pentru afacerile economice în Brassó, pe timpul oarelor de oficiu indatinate adecă dela 8—12 oare a. m.

Brassó, în 15 Martie 1907.

2787,1—2. *Magistratul orăşănesc.*

Cursul pieţei Braşov

Din 29 Martie n. 1907.

	Cmp.	Vênd.
Bancnote rom.	18.94	18 96
Argint român	18.80	18.84
Napoleondori.	18.94	19 —
Galbeni	11.20	11.45
Mărcî germane	117.20	117 30
Lire turcescî	21.50	21.60
Scris. fonc. Albine 5%	100.—	101
Ruble Rusescî	2.53	2.58

PUBLICAŢIUNE

Pe baza concluzului comitetului parochial de dtto 2/15 Martie 1907 **Biserica gr. or. Perşani,** protopresbiteratul Făgăraşului arândează **„Baia de peatră"** aflătoare în nemijlocită apropierea comunei — Duminecă în 21 Aprilie st. n. la oarele 2 după prânz în edificiul şcoalei confesionale din loc, pe timp de 6 ani.

Preţul strigărei e 200 cor.

Licitanţii au a depune înainte de începerea licitaţiunei vadiu de 10%.

Condiţiunile de licitaţiune să pot vedea la oficiul parochial.

Perşani, în 9/22 Martie 1907.

Pant. Nastea, preot preş. — *Petru Macedon,* inv. not. al com.

Pentru economi!

Prav pentru îngrăşarea vitelor cornute, porcilor şi a cailor. Vacile dau prin întrebuinţarea pravului acestuia lapte mai mult şi mai bun. De mare însemnătate este pentru ori care econom a întrebuinţa acest prav de îngrăşare, căci prin aceasta să urcă valoarea — adecă preţul vitelor, porcilor şi a cailor. Preţul este 60 fil.

Moartea cloţanilor şi a şoarecilor. Un prav sigur pentru stârpirea acestora. Preţul 60 fileri.

Prav pentru oatul găinilor. Prin întrebuinţarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar şi în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă — sau foarte puţin. Preţul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Ştiut este, că vitele şi porcii toamna şi iarna întreagă, până la deplină desvoltare a primăverei, sufere mai mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reţinuţi percii şi vitele în îngrăşarea şi desvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica preţul, chiar perd din valoare. De aceea, fie-care econom să întrebuinţeze această unsoare — căreia îi e preţul 20 şi 40 fileri.

Extracte pentru prepararea rumului şi a diferitelor liquerurl. Cine voeşte a-şi prepara rum şi liqueruri foarte bune şi ieftine, să întrebuinţeze aceste extracte. Preţul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preţ să capătă şi pentru rachiu de prune, de drojde, de slibovit, de rachiu de bucate şi boroviţca.

Thea foarte ieftină şi bună. 1 pachet 20 fileri.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zachar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Toate acestea să capătă la

CORNEL DEMETER, apotecar în Orăştie. (Szászváros)
lângă bisericele evang. reformate. (2777.1—5.)

Institut indigen!

Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“

SIBIIU, Strada Cisnădiei nr. 5.

Fondată la 1868. **Edificiile proprii.**

Primesce în condiţiuni favorabile:

asigurări contra focului şi esplosiunilor,
asigurări de viaţă şi de rente viagere,
asigurări contra furtului prin spargere,
asigurări de accidente şi de sticlă.

Valori asigurate 105 milióne coróne.
Despăgubiri prestate 7 milióne coróne.
Fonduri de reservă şi garanţie 2 milióne coróne.

Informaţiunî dela Direcţiune în Sibiiu şi prin agenturile principale din Arad, Bistriţa, Braşov, Cluj, cum şi prin subagenţiî din tóte comunele mai marî.

AVIS!

Aduc la cunoştinţa On. birtaşi precum şi On. public din Braşov, că **am luat asupra-mi**

BERĂRIA

firmei: **JOHAN HABERMANN** moştenitori din Sibiiu,

şi voiu continua afacerile sub firma protocolată la tribunalul comercial: RUDOLF HABERMANN.

Totodată aduc la cunoştinţă, că în urma cererei din partea mai multor birtaşi din loc am deschis

Un deposit de bere în drumul gărei Nr. 28

în casa proprie, pentru Braşov şi împrejurime. Conducerea acestui deposit am încredinţat'o D lui **Julius Thiess.** De vânzare să află bere deschisă, bere neagră şi berea de maltă duplă (Bere Bock) foarte apreciată de public.

Apelând la sprijinul On. public asigurez înainte pe On. muşterii că îi voiu servi cu promptitate.

Cu toată stima

Rudolf Habermann,
proprietar de berărie în Sibiiu.

(2791,1—3.)

Antreprise de pompe funebre
E. Tutsek.

Braşov, Strada Porţii Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănia Stéua Roşie.

Recomandă Onor. public la casurî de mórte, aşedământul sĕu de înmormântare bogat asortat în carî tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât şi cele mai fine, se pot căpăta **cu preţurî ieftine.**

Comisiune şi **depou de sicriurî** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** şi **imitaţiunî** de **metal** şi de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununî** pentru monumente şi **planticî** cu preţurile cele mai moderate.

Representanţă de monumente de **marmură,** carĕ **funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai,** precum şi un **car funebru** vênĕt, pentru **copii,** precum şi cioclii.

Comande întregî se esecută **prompt şi ieftin,** iau asupră-mi şi **transporturî de morţî în streinătate.**

La casurî de mórte a se adresa la

19—* **E. Tutsek.**

În 6 zile
la
AMERICA.

Transport de persoane
în
TOATE PĂTURILE DIN LUME.

Cereţi clarificări şi îndrumări.
E de ajuns carte posta'ă.

Răspundem româneşte.

FALK et Comp.
Secţia românească.
Hamburg.
Strada Raboisen Nr. 30.

Gazeta „Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop,** la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**

Mare asortiment de stofe indigene şi din străinătate!

Giletce de fantasie englezeşti şi franţuzeşti.

P. T.

Îmi iau voia a aduce la cunoştinţa On. public din oraş şi împrejurime că **am deschis un**

Deposit de postavuri
în legătură cu un modern
Atelier de croitorie
în Piaţa din loc, Strada Vămii Nr. 21.

Cu stofe de modă indigene, precum şi cu **stofe veritabile englezeşti, scoţiene** şi **franţuzeşti** sunt bogat asortat, încât pot corăspunde tuturor dorinţelor.

Atelierul meu de croitorie stă sub conducerea unui specialist în croit; care a lucrat în capitalele principale, aşa că iau garanţiă deplină pentru ireproşabilă croitură.

Apelând la sprijinul întreprinderii mele, asigur serviciul cel mai culant şi prompt

Cu toată stima

JOSIF LISCHKA.

Preţuri ieftine şi serviciu prompt.

Noutăţi în stofe de costume şi pardesiuri.